

(319 - 272 π. Χ.)

ΠΥΡΡΟΣ

Δυναμική
Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32 - 106 83 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ: 210-8233830 - FAX: 210-8238468 • ΕΤΟΣ 5ο - ΑΡ. ΦΥΛΟΥ 37, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007 • ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: 1,50 ΕΥΡΩ.

ΠΡΩΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ για τη δράση της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, της κορυφαίας οργάνωσης των Αποδήμων Ηπειρωτών, φαίνεται πως κυριαρχεί στο Διοικητικό Συμβούλιό της. Η αντίληψη πως ο πολιτισμός της Ηπείρου, είναι το συγκριτικό πλεονέκτημα για τα δρώμενα στον χώρο της Ηπειρωτικής Αποδημίας. Πράγματι, η πλούσια ιστορική, μουσική και πνευματική παράδοση της Ηπείρου, αλλά και η σύγχρονη δημιουργία των Ηπειρωτών, γηγενών και αποδήμων, εμπνέει και καθοδηγεί τη δράση όλων των Ηπειρωτικών φορέων. Και μάλιστα, όχι φολκλорικά, αλλά δεμένο το χθες με το σήμερα και με τη συνεργασία σημαντικών πνευ-

ματικών Ηπειρωτών και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Αυτό διαφαίνεται ξεκάθαρα στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται στο Ζάππειο Μέγαρο (κορυφαίο Ηπειρωτικό Κληροδότημα) από 19 - 23 Ιανουαρίου 2008. Η αρχή έγινε με την εκδήλωση στο Άλσος Περιστερίου, συνεχίστηκε με τις εκδηλώσεις στο Μέγαρο Μουσικής, υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας και συνεχίζεται με τις εκδηλώσεις στο Ζάππειο Μέγαρο. (Δημοσιεύουμε κατωτέρω το αναλυτικό πρόγραμμα αυτών των εκδηλώσεων). Νέοι τομείς ανδεικνύονται, νέα θέματα έρχονται στην επιφάνεια, νέες μορφές εκδηλώσεων προδιαγράφονται. Ευχόμαστε να συνεχισθεί αυτή η στόχευση, γιατί την έχουν ανάγκη η Ήπειρος και οι Ηπειρώτες!

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΣΤΟ ΖΑΠΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΑΠΟ 19 ΕΩΣ 23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2008

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 19 Ιανουαρίου 2008

Ώρα έναρξης 7.00 μ. μ.

Εκδήλωση αφιέρωμα στους:

- **Κώστα Μαλάμο:** ομιλητής **Θεόδωρος Παπαγιάννης**, Γλύπτης Καθηγητής Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών.

- **Βασίλη Καζάκο:** ομιλητές **Ελένη Μάργαρη**, Ιστορικός Τέχνης - **Γιώργος Χουλιαράς**, Καθηγητής Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών.

- **Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα:** Πολυφωνικό Σχήμα Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος.

Κυριακή 20 Ιανουαρίου 2008

Ώρα έναρξης 7.00 μ. μ.

Λογοτεχνική βραδιά με θέμα:

«Η διαχρονικότητα της Ηπειρώτικης λογοτεχνίας».

Συμμετέχουν:

- **Γεωργία Λαδογιάννη**, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Ιωαννίνων τμήματος Φιλολογίας με θέμα: «Ηπειρώτες λογοτέχνες από τον 19ο έως τον 21ο αιώνα».

- **Απόστολος Μπενάτσας**, Επ. Καθηγητής Παν/μίου Ιωαννίνων τμήματος Φιλολογίας με θέμα: «Τόπος και χρόνος στην λογοτεχνία των Ηπειρωτών».

- **Γιώργος Παγανός**, Κριτικός λογοτεχνίας με θέμα «Λογοτεχνία της Ηπείρου - Οι φωνές του τόπου».

- **Ερασμία - Λουίζα Σταυροπούλου**, Καθηγήτρια Τμήματος Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα: «Η Ήπειρος του Δημήτρη Χατζή και του Χριστόφορου Μηλιώνη».

- **Αθανάσιος Κούγκουλος**, υποψήφιος διδάκτωρ τμήματος Φιλολογίας Παν/μίου Ιωαννίνων με θέμα: «Η δεκαετία του '40 στους Ηπειρώτες Πεζογράφους».

ων με θέμα: «Η δεκαετία του '40 στους Ηπειρώτες Πεζογράφους».

- **Ελένη Κουρματζή**, Λέκτωρ Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με θέμα: «Η διαχρονική πορεία των λογίων της πόλης των Ιωαννίνων».

Δευτέρα 21 Ιανουαρίου 2008

Ώρα έναρξης 7.00 μ. μ.

Αφιέρωμα στον Δημήτρη Χατζή.

- Ομιλητής **Παναγιώτης Νούτσος**, Καθηγητής Πολιτικής και Κοινωνικής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με θέμα: «Η πολιτική διάσταση της Λογοτεχνίας του Δημήτρη Χατζή».

- Αποσπάσματα διαβάσει η **Δανάη Τζίμα**, ηθοποιός.

- **Φωνητικό μοιρολόι**, Ηπειρώτικα τραγούδια από τη Χορωδία της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος.

Τρίτη 22 Ιανουαρίου 2008

Ώρα έναρξης 7.00 μ. μ.

Η Ήπειρος μέσα από τον Κινηματογραφικό Φακό.

- Προβολή ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους «Ήπειρος» του **Στράτου Στασινού**, βραβείο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

- Ομιλητές: **Στράτος Στασινός**, σκηνοθέτης - **Γιάννης Σολδάτος**, εκδότης-ιστορικός κινηματογράφου - **Βασίλης Δούβλης**, σκηνοθέτης.

Τετάρτη 23 Ιανουαρίου 2008

Ώρα έναρξης 7.00 μ. μ.

Βραδιά με Ηπειρώτικα τραγούδια.

- Συμμετέχουν οι: **Λάκης Χαλκιάς**, **Γιώργος Μεράντζας**, **Κώστας Μάντζιος**, **Δημήτρης Υφαντής** και άλλοι καλλιτέχνες.

Η ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ το πρωτοσέλιδό μας στην Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, με τις πλούσιες εκδηλώσεις της, μετά την τριετή απραξία και αδράνεια. Ωστόσο στην Π.Σ.Ε. παραμένουν ανοικτά θέματα, όπως η έκδοση της εφημερίδας «Πανηπειρωτική» και η τύχη των απωληθεισών, από την προηγούμενη Διοίκηση, εργαζομένων. Θεωρούμε πως είναι δύο θέματα που οι διοικούντες σήμερα την οργάνωση, είχαν δεσμευθεί, πριν από τις εκλογές, ότι θα αντιμετωπίσουν. Συζητήσεις γίνονται, αλλά αποφάσεις προς το παρόν δεν υπάρχουν. Ίδωμεν!

Η ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2008 ΣΤΙΣ 10 ΤΟ ΠΡΩΙ

Το Δ. Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος ΚΑΛΕΙ όλους τους Απόδημους Ηπειρώτες να παραβρεθούν στην κορυφαία εκδήλωση της χρονιάς, ώστε μέσα από την μαζικότητά και τη δράση μας, να αναδείξουμε από κοινού τη δύναμη και τη θέληση οργανωμένης Ηπειρωτικής Αποδημίας. Μουσικοί, χορευτικά συγκροτήματα, θα δώσουν για άλλη μία φορά το στίγμα της Ηπείρου στους σύγχρονους καιρούς. Είσοδος ελεύθερη!

Τα Πύρινα

Η ΑΛΛΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. ΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ μελών της Αδελφότητας, το χωριό Πηγές συμπεριελήφθη ως τουριστικός προορισμός στον χάρτη της Ηπείρου που εξέδωσε η εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ της Κυριακής (9/9/2007). Συγκεκριμένα στην περιγραφή για το Νομό Άρτας, μεταξύ των άλλων, αναφέρονται τα εξής: «...Στον υπόλοιπο νομό αθθούν τα αξιοθέατα, μεταξύ των οποίων επιβάλλεται να επισκεφθείτε τα πανέμορφα χωριά των Τζουμέρκων (Άγναντα, Αθαμάνιο, Βουργαρέλι, Θεοδώριανα, Καταρράκτες, Κυψέλη, Μελισσουρούς) και το χωριό Πηγές στις όχθες του Αχελώου, όπου βρίσκεται και η ιστορική Μονή Σέλτσου σκαρφαλωμένη στον απόκρημνο βράχο πάνω από την κοίτη του Αχελώου, από όπου γκρεμίστηκαν οι Σουλιώτισσες που είχαν καταφύγει εδώ το 1804 με τους Μπντοσαράιους, για να αποφύγουν τους Τούρκαλβανούς του Αλή πασά...». (Σημ. Το χωριό Πηγές είναι το μοναδικό που αναφέρεται από τα χωριά του Ραδοβιζίου).

2. ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ έχουν περάσει από την εφαρμογή του σχεδίου ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ (1997) και τη δημιουργία του Δήμου Τετραφυλίας. Δηλαδή δέκα χρόνια από το ξεπούλημα του χωριού μας. Και τι εννοούμε: Οι Μελισσουρούς παρέμειναν ως κοινότητα με κριτήριο τις περιορισμένες υποδομές για οικονομική ανάπτυξη. Τα Θεοδώριανα παρέμειναν ως κοινότητα με κριτήριο τη δύσκολη γεωμορφολογία και τη μεγάλη απόσταση. Το Κοιμένο παρέμεινε ως κοινότητα με κριτήριο τα ιστορικά γεγονότα (σφαγή των κατοίκων από τους Γερμανούς). Το χωριό των Πηγών που πληρούσε όλα τα παραπάνω κριτήρια, όχι μόνον δεν έμεινε κοινότητα, όχι μόνον δεν συμμετείχε σε μια διευρυμένη κοινότητα, αλλά κάποιοι, αν δεν συναινεσαν, τουλάχιστον δεν αντέδρασαν στην ενσωμάτωσή του σε ένα Δήμο τον οποίο απαρτίζουν επτά (7) απομακρυσμένα μεταξύ τους χωριά και σαράντα ένας (41) οικισμοί σε μια έκταση 159 τετραγωνικών χιλιομέτρων, που απλώνεται από την Περατάρια Μεσοπύργου ως τα όρια της Μεσοίντας και από τη γέφυρα Κοράκου ως τις Κρανιές και με ιδιόμορφες γεωφυσικές και καιρικές συνθήκες. Πέρα λοιπόν από τη δυσλειτουργία του θεσμού παρατηρείται το γεγονός κάτοικοι του Δημοτικού μας Διαμερίσματος να διανύουν μια συνολική απόσταση 70 χλμ, για τη διεκπεραίωση μιας υποθέσεως στο Δημαρχείο, χάνοντας τα πολύτιμα πλεονεκτήματα ημερομίσθια, αν ληφθούν υπ' όψιν και οι υποτιμώδεις συγκοινωνίες της περιοχής. Αλλά ακόμη και σήμερα, αυτά τα δεδομένα δεν αξιοποιήθηκαν επιδέξια, για την απόσπαση κονδυλίων από το πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ και την επένδυσή τους σε στοιχειώδη έργα υποδομής, όπως ύδρευση, κατασκευή δρόμων κ.λπ. (Σημ. Περισσότεροι από τους μισούς οικισμούς εξυπηρετούνται με χωματόδρομο και σε πολλές περιπτώσεις

3. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ της Άρτας χαρακτηρίσε ως υπερβολικό το ποσό των 520.000 ευρώ, το οποίο ανακοινώθηκε από τη Δημοτική Αρχή Τετραφυλίας ως αποσπασμένο από το πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ για τη Μονή Σέλτσου, και επικαλούμενη πληροφορίες της, ανέφερε ότι αυτό ίσως δεν υπερβεί τα 120.000 ευρώ. Τα στοιχεία αυτά συμπίπτουν και με δημοσίευμα άλλης καθημερινής εφημερίδας της Άρτας, σύμφωνα με την οποία ο Νομάρχης Άρτας σε συνέντευξη τύπου που έδωσε στις 8 Μαΐου 2007 ανακοίνωσε ότι για τη διαμόρφωση χώρου πρόσβασης και περιβάλλοντος χώρου Μονής Σέλτσου θα διατεθούν από το πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ 120.000 ευρώ. Δεν μένει παρά μια επαναδιατύπωση από τη Δημοτική Αρχή.

ΝΙΚΟΣ ΖΗΣΗΣ
Από Πηγές Άρτας

Ο «ΠΥΡΡΟΣ» ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΤΟΥ. ΣΤΕΙΛΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ.

«ΠΥΡΡΟΣ»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32
106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 82 33 830
FAX: 210 - 82 38 468
KIN: 6947 - 697420

Δυναμική Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

● ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΑΡΗ ● ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

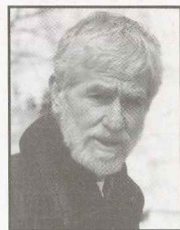
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Πέτρα»
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 82.30.830, e-mail: ekdoseispetra@hotmail.com
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Θ. ΠΑΠΑΝΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ, ΜΑΝΤΖΑΚΟΥ 3, ΑΘΗΝΑ
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΩΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 15 ΕΥΡΩ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ: 30 ΕΥΡΩ

ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ: 60 ΕΥΡΩ - ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ΕΥΡΩ - ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 30 ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ
Οι απόψεις που εκφράζονται στα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητως και τη γνώμη της εφημερίδας - Ασυχώρητος η παρατύπωσις -

Ηπειρώτες και φίλοι της Ηπείρου καταθέτουν τις προσωπικές τους απόψεις για θέματα που τους συγκινούν και τους ενδιαφέρουν.

Με τον ΣΤΡΑΤΟ ΣΤΑΣΙΝΟ*

Η Σουηδία και η... Άρτα

ΣΥΝΗΘΩΣ, στις παρουσιάσεις ενός βιβλίου, οι ομιλητές επικεντρώνουν τον λόγο τους στο περιεχόμενο του λογοτεχνικού έργου και έτσι πρέπει να γίνεται, αφού αυτός είναι ο σκοπός μιας τέτοιας συνάντησης.

Σήμερα όμως, στην παρουσίαση του βιβλίου «Πηγάδια και Πήγασοι», λέω να κάνω μία παρασπονδία και να μη μιλήσω γι' αυτό, άλλωστε θα διαβάσω κάποια αποσπάσματα, αλλά να εξωτερικεύσω τις σκέψεις μου για τον συγγραφέα του.

Θα ξεκινήσω με μία υποθετική ιστορία. Σε μία μικρή επαρχιακή πόλη της Σουηδίας ή κάποιας παρόμοιας ευρωπαϊκής χώρας, ζει ένας καθηγητής, φιλόλογος, λογοτέχνης και ανήσυχος, που θέλει να τα κάνει όλα: δηλαδή, να είναι και καλός καθηγητής, να συγγράφει τα ποιητικά και λογοτεχνικά του έργα, να συμμετέχει στα κοινά και βεβαίως, θέλει το αυτονόητο, θέλει τη συμπαράσταση των δικών του, και εννοώ τους επίσημους φορείς και τους συμπολίτες του. Η πόλη και οι άρχοντές της, όχι μόνο του συμπαρastedονται, αλλά φροντίζουν να αξιοποιήσουν και να προβάλουν το έργο του, σαν δικό τους έργο, με την πίστη ότι το μεγαλύτερο αγαθό για όλους είναι ο πολιτισμός. Άλλωστε, το ίδιο έκαναν και στο παρελθόν, για αντίστοιχες περιπτώσεις ανθρώπων του πνεύματος, το ίδιο κάνουν και τώρα.

Αν, σκέπτομαι εγώ, η μοίρα έταξε στον ευτυχί κύριο καθηγητή της μικρής ευρωπαϊκής πόλης να γεννηθεί σε μία μικρή ελληνική πόλη, σαν την Άρτα, ως ποίμα, τότε η τύχη του θα γινόταν αυτομάτως ατυχία! Θά 'πρεπε, εκτός της δίψας του για συγγραφή, της αγωνίας του για την Παιδεία, της διάθεσής του για προσφορά στη μικρή του πόλη, να πείσει τους άρχοντες και την εξουσία για το αυτονόητο, γι' αυτό που έπραξαν οι ομόλογοι τους στην άλλη πόλη, πράγμα δύσκολο έως αδύνατο.

Έτσι, ο δικός μας καθηγητής επιλέγει να πορευτεί μόνος του με την συμπαράσταση των φίλων και συντρόφων.

Στον Δημήτρη Βλαχοπάνο αναφέρω και οι ομολογώ ότι τον θαυμάζω για την μέχρι σήμερα πορεία του, για την αγάπη του προς τους νέους και την αγωνία του για το μέλλον τους, τη δίψα του για δημιουργία, τους αγώνες του για την πόλη μας και για όλα αυτά που συγκροτούν έναν πολιτισμένο και μάχιμο άνθρωπο. Βλέπετε, στην Άρτα μας, ό,τι άπτεται του πνεύματος και της δημιουργίας, οι άρχοντές μας το τοποθετούν στις δευτερεύουσες ανάγκες, για να μην πω τριτεύουσες, και ίσως να το θεωρούν και γραφικό.

Χαίρομαι που ο Δημήτρης Βλαχοπάνος έχει το θάρρος και το κουράγιο να συνεχίζει το δύσκολο ταξίδι του, ώστε να μας εκπλήσσει ευχάριστα κάθε φορά που εκδίδει ένα πονημά του. Αναρωτιέμαι, όμως, τί τύχη θα έχει ένας νέος που θα βρει λίγο νερό να σβύσει τη δίψα του για δημιουργία, σε μια πόλη που δεν κατάφερε μέχρι τώρα να έχει ένα Πνευματικό Κέντρο, για να διαχειρίζεται τα πολιτιστικά προϊόντα, σε μια πόλη που 100 μέτρα τιμμενένιου δρόμου είναι πολυτιμώτερα από την έκδοση ενός βιβλίου, σε μια πόλη που όλη μας την κάναμε ένα απέραντο και θορυβώδες ζυθοπωλείο.

Εύχομαι, κάποτε, οι έχοντες και κρατούντες την εξουσία, να εκτιμήσουν το πολύτιμο αγαθό που έχουμε, τον πολιτισμό και να αγκαλιάσουν με ζέση και φροντίδα, ιδιαίτερως τους νέους δημιουργούς, διότι οι νέοι δεν είναι η βτρίνα μας, αλλά είναι η ψυχή μας και το μέλλον μας.

Απόσπασμα από την ομιλία του Στράτο Στασινό, σκηνοθέτη, από την Γραμμενίστα της Άρτας, στην παρουσίαση του βιβλίου του Δημήτρη Βλαχοπάνου «Πηγάδια και Πήγασοι» που έγινε στην Άρτα.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΗΣ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2007 ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

ΑΡΤΑ	
Εγγεγρ.: 86.172	
Ψήφισαν: 65.661	
Έγκυρα: 64.288	
Άκυρα: 1.075	
Λευκά: 298	

ΚΟΜΜΑΤΑ	2007	2004
Ν.Δ.	30.417-47,31	34.420-49,93
ΠΑΣΟΚ	24.906-38,74	25.888-37,55
ΚΚΕ	4.297-6,68	3.563-5,17
ΣΥΡΙΖΑ	2.529-3,93	2.011-2,92
ΛΑΟΣ	1.031-1,6	609-0,88
ΔΗΚΚΙ		1.789-2,6
ΛΟΙΠΑ		659-0,95

Εξελέγησαν: Ν.Δ.: Κ. Παπασωζός 8.614.

Γ. Παπαγεωργίου 5.760.

ΠΑΣΟΚ: Δ. Τσιρώνης 5.714.

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	
Εγγεγρ.: 61.071	
Ψήφισαν: 39.529	
Έγκυρα: 38.679	
Άκυρα: 681	
Λευκά: 169	

ΚΟΜΜΑΤΑ	2007	2004
Ν.Δ.	17.756-45,91	18.658-47,51
ΠΑΣΟΚ	16.428-42,47	16.939-43,13
ΚΚΕ	1.692-4,37	1.360-3,46
ΣΥΡΙΖΑ	1.205-3,12	916-2,33
ΛΑΟΣ	816-2,11	309-0,79
ΔΗΚΚΙ		658-1,68
ΛΟΙΠΑ		431-1,1

Εξελέγη:

Ν.Δ.: Α. Μπέζας 13.660.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Μελισσουρούς, στην αετοφωλιά των Τζουμέρκων

Ρισκώσατε στα Δυτικά Τζουμέρκα στο χωριό Μελισσουρούς σε υψόμετρο 900 μέτρα περίπου. Είμαστε στον Άγιο Νικόλαο τον ενοριακό Ναό που είναι τρίκλιτη Βασιλική με θόλους. Η ιστορία του χωριού και του ναού ξεκινάει πολύ πίσω από το 1500. Πρώτη δημιουργία του χωριού αναφέρεται στην εποχή του Βασιλιά Αθάμα και προστάτιδα του χωριού εκείνης της εποχής ήταν η Θεά Άρτεμις με μεγάλο χώρο ιερό, αφιερωμένο μόνο σ' αυτή (σήμερα θέση Παναγιά, Κοίμησης Θεοτόκου).

Ο Ναός καταστρέφεται ολοσχερώς το 1669 και δεν γνωρίζουμε πότε ξαναχτίστηκε στη σημερινή του μορφή. Το μόνο που ξέρουμε είναι ότι το 1778, την εποχή που αγιογραφείται το παρεκκλήσι του Αγίου Μάρκου, γίνεται προσθήκη στο Ναό. Έχει Πρόναο και δύο κεντρικές εισόδους, καθώς και το χαγιάτι. Με το ξέσπασμα της Επανάστασης (1821-1822), οι Μελισσουριώτες κιραντζήδες (αγωνιάτες) κλέβουν ένα μεγάλο φόρτωμα πυρομαχικών και όπλων του Χουρατί Πασά από την Κόρπενα, ονομαστό λιμάνι του Αμβρακικού, και το φέρνουν στο χωριό.

Αυτή η κίνηση είχε και καλές στιγμές και άσχημες. Καταρχήν τα όπλα παραδόθηκαν στον οπλαρχηγό Γιώργο Μπακόλα που τίμησε τα βουνά αυτά με νίκες εναντίον των Τούρκων. (Επίσης εδώ στο χωριό υπάρχει και ένα από τα λιμνίσια του ήρωα Κασσαντώνη). Με το γεγονός της κλοπής, μας κολλήσανε το παρατσούκλι «Αλογούρτες», γιατί οι αγωνιάτες γυρίσανε τα πέταλα των αλάνων ανάποδα για να εφρύνουν.

Ερχόμενοι οι Τούρκοι στο χωριό, για αντίποινα, καταστρέφουν το σω-

ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ

τερικό του Ναού, βάζοντας φωτιά. Αμέσως οι χωριανοί ευαισθητοποιούνται και από το 1823 έως το 1846 βάζουν πέντε αδερφία απ' τους Χιονάδες της Κόνιτσας και αγιογραφούν το Ναό. Το Πέπλο και το Κιβώριο της Αγίας Τράπεζας είναι φτιαγμένα από ντόπιο μάρμαρο ονόματι Σκέντος που πήγε και μαθήτευσε στον Άγιο Νικόλαο Καλαρρυτών. Επίσης σ' αυτή τη θέση που είμαστε σήμερα υπήρχε στάση στο δρόμο που έβαινε τους Νομούς Άρτας -Τρικάλων: είναι το σημείο που ένωνε η 'Ηπειρος με τη Θεσσαλία.

Το δρομολόγιο αυτό ξεκινούσε από τον Αιώνα-Παγώνι -Καστρί -Κοιλιάδα Αράχθου Μελισσουργών (δύσκολο σημείο το «Αυτί») και κατέληγε στην πόλη των Τρικάλων, δίπλα σε ποτάμι για να έχουν νερό άνθρωποι και ζώα. Η σύνδεση γινόταν με Μοναστήρια, που έχουν μεταξύ τους απόσταση 4 ωρών, ξεκινώντας από Ασπραγέλλους, Λυκοτρίχι, Άγιο Γεώργιο Λυγκάδων, Λεούση, Νήσο ωαννίνων, Ντουραχάνη, Καστρίτσα, Τσοούκα, Ηλύκαλες, Αγ. Παρασκευή, Κράψη, Τζόρα Χαλασμάτων, Βύζιξη, Κηφίνα, Μουχούστι, Εισόδια Θεοτόκου Μελισσουργών, Αγία Κυριακή Νεράιδας (όλα αυτά τα μοναστήρια καταστράφηκαν μεταξύ 1669-1822 με εξαίρεση της Κηφίνας ως απροσπείλαστο).

Περίμενα μια ερώτηση και την κάνω

μόνος μου και την απαντώ, πώς σ' αυτά τα άγρια μέρη και τα βουνά ήρθε και ρίζωσε ένας Άγιος της θάλασσας; Είναι πολύ απλό.

Οι κάτοικοι του χωριού, κατά μεγάλο μέρος, είναι Σουλιώτες, που είχαν το σύστημα της Φάρας. Εκείνες τις εποχές τα χωριά είχαν μεγάλα τάρφια που είχαν ακόμη και το δικό τους παπά (1821-1846 το χωριό είχε 10 ιερείς). Όλο το τάρφι (το κτηνοτροφικό) έπρεπε να πάει στα χει-

μαδιά. Όταν πάρεις έναν ορεινό και τον βάλεις μέσα στη θάλασσα μ' όλο το βίος του (γυναίκες, παιδιά, ζώα κτλ.) στον μόνο Άγιο που έβρισκε υποστήριξη, εκείνες τις ώρες μέχρι να πατήσει στεριά, ήταν ο Άγιος Νικόλαος, γι' αυτό και από καταβολής του χωριού είναι ο Προστάτης μας.

Το χωριό έλαβε χώρα σε όλους τους απελευθερωτικούς αγώνες και έπαθε ζημιές και καταστροφές, αλλά η εργατικότητα των χωριανών, που είναι ίδια σαν το μελίσσι (πιθανότατα και από αυτό η ονομασία του) το ξαναφτιάσανε από την αρχή. Τελευταία φορά που έπαθε ζημιά (φυσική αυτή τη φορά) είναι με τους σεισμούς του 1967. Τότε μόνο τρεις ναοί, το κτίριο της εκκλησίας και 10 σπίτια περίπου μείνανε όρθια, αλλά οι χωριανοί τα ξαναστήσανε.

Σήμερα το χωριό ζει με μειωμένη βέβαια κτηνοτροφία, είναι ένα απ' τα λίγα πατροπαράδοτα επαγγέλματα που είναι εν ζωή και με μια στεγανότητα ότι απ' τους παλιούς λεβέντες κιραντζήδες (αγωνιάτες) που σ' αυτούς χρωστάμε το παρτσούκλι μας και τη δόξα του χωριού, δεν υπάρχει κανένας.

Καλωσορίσατε στην Αετοφωλιά των Τζουμέρκων στους Μελισσουρούς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΣ - Ιερέας

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Εγγεγρ.: 177.844	
Ψήφισαν: 126.816	
Έγκυρα: 123.884	
Άκυρα: 2.242	
Λευκά: 690	

ΚΟΜΜΑΤΑ	2007	2004
Ν.Δ.	53.808-43,43	59.176-46,14
ΠΑΣΟΚ	47.997-38,74	52.555-40,98
ΚΚΕ	9.888-7,98	7.456-5,81
ΣΥΡΙΖΑ	5.808-4,169	4.031-3,14
ΛΑΟΣ	2.990-2,41	1.371-1,07
ΔΗΚΚΙ		2.249-1,75
ΛΟΙΠΑ		1.422-1,11

Εξελέγησαν:

Ν.Δ.: Στ. Καλογιάννης 25.085.

Κ. Τασούλας 16.919.

ΠΑΣΟΚ: Μ. Παντούλας 18.643.

Ε. Αργύρης 16.191.

ΚΚΕ: Κ. Αλυσσανδράκης 3.443.

ΠΡΕΒΕΖΑ

Εγγεγρ.: 67.955	
Ψήφισαν: 49.787	
Έγκυρα: 48.663	
Άκυρα: 867	
Λευκά: 257	

ΚΟΜΜΑΤΑ	2007	2004
Ν.Δ.	22.375-45,98	24.044-47,19
ΠΑΣΟΚ	18.919-38,88	21.132-41,47
ΚΚΕ	3.730-7,66	2.890-5,67
ΣΥΡΙΖΑ	1.861-3,82	1.407-2,76
ΛΑΟΣ	864-1,78	358-0,7
ΔΗΚΚΙ		747-1,47
ΛΟΙΠΑ		376-0,74

Εξελέγησαν:

Ν.Δ.: Γ. Τρυφωνίδης 7.324.

ΠΑΣΟΚ: Ε. Παπαχρήστος 10.032.

Με τέσσερις υφυπουργούς εκπροσω-

πείται η 'Ηπειρος στην Κυβέρνηση:

Στ. Καλογιάννης: ΥΠΕΧΩΔΕ

Κ. Τασούλας: Εθνικής Αμύνης

Γ. Παπαγεωργίου: Υγείας

Α. Μπέζας: Οικονομίας-Οικονομικών

ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ: Μία πρωτοβουλία των εκδόσεων «Πέτρα»

ΣΤΙΣ 5 ΗΠΕΙΡΟΥΣ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Τα Θεοδώριανα στη «ΔΟΡΑ ΣΤΡΑΤΟΥ»

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ των καθιερωμένων εδώ και 19 χρόνια εκδηλώσεων, με την επωνυμία «Οι βραδιές της Πέμπτης, χορός και παραδοσιακός πολιτισμός του θεάτρου «ΔΟΡΑ ΣΤΡΑΤΟΥ» κληθήκαμε και εμείς να παρουσιάσουμε την ιστορία και τις παραδόσεις του χωριού μας.

Η εκδήλωση αυτή, έγινε στη ζεστή και καλαίσθητη αίθουσα του θεάτρου στην Πλάκα. Αν και το βράδυ αυτό έβρεχε συνεχώς η αίθουσα ήταν γεμάτη.

Καταφέραμε να κάνουμε μια αξιοπρεπή παρουσίαση που κατά την γνώμη πολλών, που παρακολούθησαν, ήταν μια από τις πολύ καλές που είχαν στο παρελθόν πραγματοποιηθεί, με τη συνεργασία πάντα της πολύ καλής συντονίστριας του θεάτρου **Μαριγούλας Κρησιώτη**.

Σημαντικός παράγοντας της επιτυχίας ήταν συμμετοχή του συγκροτήματος των «**ΛΑΛΗΤΑΔΩΝ**», παραδοσιακής κομπανίας με μουσικούς της περιοχής μας, οι οποίοι με τη μουσική και τα τραγούδια τους, εκπροσώπησαν επάξια τη μουσικοχορευτική παράδοση του τόπου μας.

Η αρχή έγινε με το καλωσόρισμα του προέδρου της Αδελφότητας κ. **Τάσου Βελισσαρίου**:

«Φίλες και φίλοι,
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Θεοδωριανών εκπροσωπώντας την μεγάλη κοινότητα των απόδημων συγχωριανών μας θελήσαμε απόψε στη φιλόξενη γωνιά του θεάτρου Ελληνικών χωρών της ΔΟΡΑ ΣΤΡΑΤΟΥ να σας μεταφέρουμε νοερά για λίγο στο χωριό μας.

Νιώθουμε ιδιαίτερη χαρά και τιμή που μας δίνεται η ευκαιρία να συναντηθούμε μαζί σας.

Απόψε είναι βραδιά γιορτής, μια βραδιά χαράς για τους λίγους συγχωριανούς μας, λόγω χώρου και μόνο.

Απόψε γιορτάζουμε την επιστροφή στις ρίζες μας, την επιστροφή στον τόπο που γεννηθήκαμε, στον τόπο που όλοι αγαπάμε και για τον οποίο όλοι ενδιαφερόμαστε και όλοι βοηθάμε, ο καθένας από όποια θέση βρίσκεται.

Αυτό το ανάμικτο των συμπατριωτών μας καθώς και άλλων παρόμοιων εκδηλώσεων εδώ στην Αθήνα έγινε πλέον ένας ισχυρός θεσμός και ορόσημο για τους Θεοδωριανούς.

Θέλω να καλωσορίσω τους καλεσμένους μας που μας τιμούν με την παρουσίαν τους, να καλωσορίσω όλους εσάς συμπατριώτες και φίλους που συμμετέχετε στις γιορτές της Αδελφότητας.

Ευχαριστώ θερμά το συγκρότημα των ΛΑΛΗΤΑΔΩΝ που αφιλοκερδώς σήμερα θα μας χαροποιήσουν με τις ωραίες επιλογές των τραγουδιών τους. Ευχαριστούμε θερμά την τέως πρόεδρο της Αδελφότητας **Μαρία Νάκη** - Αποστόλου, τον **Νίκο Κουτσούκη** χοροδιδάσκαλο καθώς και τους χορευτές του για την συνδρομή τους στην πραγματοποίηση της σημερινής εκδήλωσης. Επίσης τις γυναίκες συγχωριανές μας που μας ετοίμασαν παραδοσιακές πί-

τες του χωριού μας.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. **Μαριγούλα Κρησιώτη** και το άλλο προσωπικό, τον καθηγητή **Άκη Ράπη**, τους ακούραστους αυτούς εργάτες του θεάτρου **Δώρα Στράτου** και να τους ευχηθώ καλό κουράγιο στο σπουδαίο έργο τους».

Η εκδήλωση ξεκίνησε με το άκουσμα του «Σκάρου» με το κλαρίνο, το βιολί και το λαούτο των «Λαλητάδων» πλημμυρίζοντας την αίθουσα με το θαυμαστό ήχο τους.

Στη συνέχεια η τέως πρόεδρος της Αδελφότητας κυρία **Νάκη Μαρία** αναφέρθηκε στη ιστορική διαδρομή στα γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή και τους ανθρώπους του χωριού μας, δίδοντας μια εικόνα των Θεοδωριανών για να το γνωρίσουν όσοι βρίσκονταν την ώρα αυτή και παρακολουθούσαν την εκδήλωση.

Παράλληλα στη μεγάλη οθόνη προβάλλονταν φωτογραφίες σχετικές με αυτά που ανέλυε η αγαπητή μας τέως πρόεδρος από τον έμπειρο δεξιότεχνη **Δημήτρη Β. Διαμάντη**. Ακούστηκαν τα τραγούδια της «Λένως Μπότσαρη», «Ζαχαρούλια» και άλλα που οι παρακολουθούντες τραγουδούσαν ενθουσιασμένοι. Κατά την διάρκεια της ομιλίας της κ. Νάκη και περί το τέλος ενώ προβλήθηκε φωτογραφικό υλικό από παραδοσιακούς γάμους και πανηγύρια του χωριού μας, ο μερακλής χοροδιδάσκαλος **Νίκος Κουτσούκης** με το θαυμάσιο χορευτικό του παρουσίασε ζωντανά παραδείγματα των χορών του τόπου μας αρχίζοντας με το καγκελάρι.

Τραγουδούσαν οι **Λαλητάδες** και οι κοίκες μαζί με τους λεβέντες και πολλοί άλλοι γέμισαν την αίθουσα τραγουδώντας και χορεύοντας.

Η εκδήλωση έκλεισε με κεράσματα. Τσίπουρο, παραδοσιακές πίτες και άλλα ωραία εδέσματα που γεύθηκαν δονώντας από όλους. Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον **Δημήτρη Διαμάντη** για την φροντίδα της παρουσίας, του φωτογραφικού υλικού, την **Βάσω Ντάσκα**, **Αθανασία Βελισσαρίου**, **Μαρία Κομπορόζου**, **Αλίκη Σκουτέλα** για τα εδέσματα και τις πίτες που ετοίμασαν.

Επίσης, τον πρόεδρο του θεάτρου Καθηγητή κ. **Ράπη**, την κ. **Κρησιώτη**, που μας κάλεσαν να συμμετάσχουμε σε τέτοιες σημαντικές δραστηριότητες. Αφήσαμε τελευταία τον πρόεδρο της Αδελφότητας, **Τάσο Βελισσαρίου** και τα μέλη του ΔΣ **Γιώργο Διαμάντη** και **Ιωάννη Ντάσκα**, τους ωραίους τραγουδιστές και μουσικούς, η συμβολή των οποίων υπήρξε καθοριστική στην επιτυχία της εκδήλωσης. Τους ευχαριστούμε θερμά, γιατί αφιλοκερδώς και με μεγάλη προθυμία δέχθηκαν να συνεργαστούν μαζί με. Τον **Δημήτρη Ρίζο** στο κλαρίνο, τον **Κώστα Κωσταβασιλή** στο βιολί, τη **Μαριφένια Ρίζου** στο λαούτο, την **Μαρίνα Τζήκα** στο ντέφι και τον **Δημήτρη Τσίπρα** στο τραγούδι.

ΤΑΣΣΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΥ
Πρόεδρος της Αδελφότητας

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΓΙΟΡΤΗ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ

Βγήκαν τα τσίπουρα! Μυρωδάτα και αγνά. Σε όλη την Ήπειρο πρωτοράκι και γλέντι. Από τα Κτίσματα Πωγωνίου και τον Πολιτιστικό τους Σύλλογο, μας ήρθε αυτό το θέμα.

Την Παρασκευή 26 Οκτωβρίου 2007, βγήκαν εκεί τα τσίπουρα. Το γλέντησαν με την καρδιά τους οι παρευρισκόμενοι, με το κλαρίνο του Χρήστου Ξιούρα και τη φωνή του Κώστα Τζίμα. Παραδοσιακά φαγητά και άφθονο τσίπουρο, αλλά και κρασί, απόλαυσαν ήταν εκεί. Το Πωγωνίο τσίπουρο φημίζεται! Άντε πατριώτες και του χρόνου!

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΟΨΕΙΣ (1913 - 1991)

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΟΥΤΣΟΥΚΑΛΗ***

Η πληθυσμιακή αυτή αιμορραγία του νομού, αντιμετωπίζεται με την άφιξη νέων πληθυσμιακών ομάδων, οι οποίες καλύπτουν κατά κάποιο τρόπο το δημογραφικό κενό. Έτσι, ενώ αποκρύπτεται από τα στατιστικά δεδομένα η έκταση της δημογραφικής μεταβολής, η σύνθεση του πληθυσμού της πόλης διαφοροποιείται. Οι μοναδικές κοινότητες του νομού, στις οποίες παρατηρείται σημαντική πληθυσμιακή μείωση εξαιτίας της προαναφερθείσης μετανάστευσης, σύμφωνα με τα απογραφικά δεδομένα του παραρτήματος, είναι οι προσφυγικές κοινότητες της Νέας Σινώπης, της οποίας ο πληθυσμός μειώνεται κατά 16,5%, και της Νέας Σαμφούντας, στην οποία σημειώνεται πληθυσμιακή μείωση της τάξεως του 9,2%.

Είναι περίοδος, κατά την οποία η Πρέβεζα ασκεί ισχυρή έλξη στην Αιτωλοακαρνανία, στον νομό Ιωαννίνων, στην Πελοπόννησο και στα Επτάνησα. Οι πληθυσμιακές όμως ομάδες, οι οποίες εγκαταστάθηκαν μαζικά και συνετέλεσαν στην ανάπτυξη του νέου οικονομικού μοντέλου της πόλης, προέρχονταν από την Λευκάδα και από το Συρράκο των Ιωαννίνων.

Κατ' αυτή την περίοδο, ο ελαιώνας της Πρέβεζας, ο οποίος αποτελούσε μέρος της φυσιογνωμίας της πόλης, ξεριζώνεται. Οι νεοσφιχθείσες ομάδες γίνονται ιδιοκτήτες των ελαιοπεριβόλων και στρέφονται στην παραγωγή οπωροκηπευτικών προϊόντων, προσικομωώντας έτσι τον νέο χαρακτήρα της πόλης. Σημειώνεται, λοιπόν, μια βαθμιαία διαρθρωτική οικονομική μεταβολή, που τα αποτελέσματά της διαφαίνονται στις αρχές της επόμενης δεκαετίας. Βάσει των στοιχείων της απογραφής του 1961, ο πρωτογενής τομέας υπεριοχέει έναντι των άλλων, με ποσοστό 43%, γεγονός που οδηγεί το Κ.Ε.Π.Ε. να χαρακτηρίσει την Πρέβεζα ως «κέντρο αγροτικής ειδικότητας».¹⁷

Η Πρέβεζα από την δεκαετία του 1970 και εξής, θεωρείται αμείωτος αγροτικό κέντρο και ταυτόχρονα χάνει τον έλεγχο περιφερειακών περιοχών του νομού της. Η γεωγραφική της θέση, σε συνάρτηση με την ανάπτυξη των χερσαίων συγκοινωνιών, της δημιουργεί πλέον προβλήματα ως πρωτεύουσα του νομού, καθώς διάφορες περιοχές, οριοθετούμενες στον νομό, εξυπηρετούνται από τις πρωτεύουσες γειτονικών νομών. Η πόλη, η οποία βρίσκεται στη νοτιότερη άκρη της Ηπείρου, αδυνατεί να εξυπηρετήσει τις καταναλωτικές ανάγκες της υπαίθρου, με αποτέλεσμα να αναπτύσσονται βαθμιαία τοπικά υπόκεντρα, τα οποία αποκτούν σχετική αυτονομία, υποβοηθούμενα από άλλα δυναμικά αστικά κέντρα, όπως των Ιωαννίνων, της Άρτας και της Παραμυθιάς.

Από τα υπόκεντρα αυτά, τα τρία αναπτύχθηκαν στο διάστημα 1961-1971. Πρόκειται για το Θεσπρωτικό (Λέλοβα) και την Φιλιππιάδα, τα οποία είχαν εξάρτηση από την Άρτα, και την Πάργα εξαρτημένη από την Παραμυθιά. Κοινό χαρακτηριστικό της απομόνωσης των περιοχών αυτών από τον νομό Πρέβεζας και κατά συνέπεια της μερικής τους αυτονομίας, αποτελούσε η μικρότερη χιλιομετρική απόσταση και η άμεση γειτνιάσή τους με τα ανωτέρω αστικά κέντρα. Άλλωστε η Πρέβεζα, στερούμενη παραγωγικών δομών και περιορισμένη σε μια τοπική αγορά που ανακλύωνε τα ίδια προϊόντα, ήταν υποχρεωμένη να βιώνει μια βαθμιαία αποκόλληση και απεξάρτηση των περιφερειακών περιοχών της.

Στο πλαίσιο των εξελίξεων αυτών, ο νομός βιώνει το γενικότερο φαινόμενο της αστυφιλίας και της εξωτερικής μετανάστευσης, που σημειώνει έξαρση σε ολόκληρη σχεδόν την ελληνική περιφέρεια κατά το διάστημα 1963-1965¹⁸. Παρατηρείται, λοιπόν, πληθυσμιακή μετακίνηση έξω από τα όρια του νομού, η οποία στην απογραφή του 1971 καταγράφεται με ποσοστό μείωσης 9,5%. Ενδεικτικά, οι κοινότητες στις οποίες σημειώνεται εμφανής έξοδος από τα όρια του νομού, είναι οι εξής: Οι ημιορεινές κοινότητες Άνω Ράχη με ποσοστό μείωσης 32,2%, η Καμαρίνα με ποσοστό μείωσης 38,21% και Νέον Σφηνών με ποσοστό μείωσης 36,9%. Επίσης οι ορεινές κοινότητες Ρευματιά κατά 24,3%, Κρυοπηγή κατά 29,5% και Βρυσούλα κατά 28,1%.

Η δεκαετία του 1980 σηματοδοτεί εκ νέου μεταβολές στην δημογραφική δομή του πληθυσμού του νομού, καθώς αποτελεί περίοδο, κατά την οποία παρατηρείται μαζική επανεγκατάσταση των παλιννοστούντων, κυρίως από την Δυτική Γερμανία. Οι πρώην μετανάστες δίνουν προτεραιότητα στην απόκτηση οικοπέδων και κατοικίας¹⁹ και είτε σχηματίζουν νέους συμπαγείς συνοικισμούς, είτε ενδυναμώνουν πληθυσμιακά τους ήδη υπάρχοντες.

Συγκεκριμένα, στην πόλη σχηματίζεται η συνοικία Νεόπολη - Καμαρινιώτικα²⁰, ενώ επανεμφανίζεται και ο καταργηθείς το 1928 συνοικισμός Ψαθάκι. Επίσης, δυ-

ναμική χαρακτηρίζεται η εγκατάσταση των παλιννοστούντων στις κοινότητες του Λούρου και του Καναλακίου, οι οποίες από τα τέλη κιόλας του 1970 εξελίσσονται σε δυναμικά καταναλωτικά κέντρα και αποκτούν σχετική διοικητική αυτονομία.

Τα οικονομικά δεδομένα που προέκυψαν με την ανάπτυξη των υποκέντρων, συνετέλεσαν εν συνεχεία στην διαμόρφωση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του νομού. Έτσι, ενώ στις περισσότερες κοινότητες του νομού παρατηρείται δημογραφική σταθερότητα, στα προαναφερθέντα υπόκεντρα σημειώνεται συνεχής πληθυσμιακή αύξηση της τάξεως του 25% και άνω.

Παρατηρείται, λοιπόν, μια εικόνα αποδυνάμωσης του νομού ως ολόκληρου, προς όφελος των υποκέντρων, γεγονός που καταδεικνύει την διοικητική και οικονομική απεξάρτηση της υπαίθρου από την Πρέβεζα. Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία, τα οποία περιγράφουν την διοικητική σύνθεση του νομού: Από τους 55.797 κατοίκους που απογράφηκαν στον νομό το 1971, οι 4.428 εξυπηρετούνταν αστυνομικά από την Θεσπρωτία και τα Ιωάννινα, οι 16.351 υπάγονταν εκκλησιαστικά στις μητροπόλεις Παραμυθιάς και Ιωαννίνων, οι 9.752 ανήκαν δικαστικά στο Πρωτοδικείο της Άρτας και οι 17.346 εξυπηρετούνταν από την εφορία της Άρτας. Συνεπώς, από τους 55.797 κατοίκους του νομού, οι 47.797 (δηλαδή ποσοστό 85,66%) εκπλήρωναν σημαντικές τους υποθέσεις μακριά από τα όρια του νομού²¹.

Επιπλέον, εκτός της οικονομικής αποδυνάμωσης που σκιαγραφήθηκε ανωτέρω, αξίζει να αναφερθεί και η δημογραφική μείωση, η οποία παρατηρείται κατά την απογραφή του 1981. Έτσι, ενώ ο πληθυσμός του νομού την προηγούμενη δεκαετία ανέρχεται στους 56.586 κατοίκους, το 1981 σημειώνεται μείωση που αντιστοιχεί σε 671 άτομα. Στην πληθυσμιακή αυτή συρρίκνωση συντελεί η διοικητική ένταξη των κοινοτήτων Δαφνιώτη, Καρυδέα και Κορωνησία στον νομό Άρτας.

Η αποτυχία αυτή της Πρέβεζας να λειτουργήσει ως διοικητικό, οικονομικό και καταναλωτικό κέντρο για την υπαίθρο της και η συνακόλουθη κατάτμηση του νομού της σε ημιαυτόνομες περιφέρειες, προσδιόρισε την σημερινή εικόνα του νομού, ο οποίος χαρακτηρίζεται από οικονομική δυσλειτουργία και δημογραφική στασιμότητα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
17. Β. Αυδίκος, ό.π., σ. 107.
18. Ι. Χασιώτης, *Επισκόπηση της ιστορίας της νεοελληνικής διασποράς*, Θεσσαλονίκη 1993, σ. 133.
19. *Πρακτικά Δημογραφικού Συνεδρίου «Οι δημογραφικές εξελίξεις στη μεταπολεμική Ελλάδα, Αθήνα 5-6 Οκτωβρίου 1992*, επιμ. Β. Κοτζαμάνης-Λ. Μαρτάτου-Αλιπράντζη, Αθήνα 1994, σ. 245.
20. Β. Αυδίκος, ό.π. π., σ. 75.
21. Η διοικητική σύνθεση του νομού Πρέβεζας», *Πρεβεζάνικα νέα*, αρ. Φύλλου 84, Πρέβεζα 1978, σ. 1.

Η παρούσα εργασία είχε ως στόχο την ανάδειξη των δημογραφικών και οικονομικών δομών του ομού Πρέβεζας, παρουσιάζοντας την αλληλεξάρτηση και την αλληλεπίδραση της δημογραφίας και της οικονομίας και επιδεικνύοντας πως και οι δυο αυτοί παράγοντες δύνανται, ενδεχομένως, στο μέλλον, να μεταβάλουν διαρθρωτικά την συνολική εικόνα του νομού, κατ' επέκταση και άλλων νομών της χώρας.

* Ο Σεραφείμ Κουτσούκαλης είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών και η παρούσα εργασία του είναι η μεταπτυχιακή στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΟΝ «ΠΥΡΡΟ» ΔΥΝΑΜΩΣΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

Σε αυτό το τεύχος της εφημερίδας μας, υπάρχει ένθετη η επιταγή σας. Η δύναμη του «ΠΥΡΡΟΥ» είναι οι αναγνώστες του. Το συνθηρίζουμε, κάπου - κάπου, να απευθυνόμαστε σε εσάς, που μας στηρίζετε στην εκδοτική μας προσπάθεια εδώ και πέντε χρόνια. Όσοι έχουν πληρώσει την συνδρομή τους, παρακαλούνται να αγνοήσουν αυτή μας την αναφορά. Όσοι επιθυμούν να στείλουν την συνδρομή τους (15 ευρώ το χρόνο) ως συμπληρώσουν την επιταγή και να μας την στείλουν. Όσοι πάλι αδυνατούν, εμείς δεν... κόβουμε την αποστολή της εφημερίδας μας. Σας ευχαριστούμε όλους για την στήριξή σας!

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΡΑΣΟΒΙΤΙΚΟΥ ΓΑΜΟΥ ΑΠΟ ΝΕΟΛΑΙΟΥΣ

ΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ του 15Αύγουστου μία ομάδα παιδιών του χωριού μας έριξε την ιδέα να παρουσιάσουν την ημέρα της Παναγίας τον παραδοσιακό Κερασοβίτικο γάμο. Εμείς οι μεγαλύτεροι ενθουσιαστήκαμε με την σκέψη τους, αλλά στο πίσω μέρος του μυαλού μας κρύψαμε κάποιες επιφυλάξεις.

Ήταν σε θέση να οργανώσουν κάτι τέτοιο;

Θα έβρισκαν τα πρόσωπα που χρειαζόνταν;

Τα υλικά; Οι στολές; Τα όργανα; Οι πρόβες;

Από μας της Αδελφότητας θα έχετε ό,τι χρειαστείτε, τους υποσχέθηκαμε.

Και δεν χρειάστηκαν τίποτα. Τα κανόνισαν όλα μόνοι τους. Συγκεντρώνονταν με υπευθυνότητα στις πρόβες, στόλισαν το άλογο για τον σκαριάτη, έκαναν έρανο και πλήρωσαν τα κλαρίνα. Και το απόγευμα του Δεκαπενταύγουστου κατηφόρισαν τη δημοσιά για την πλατεία, με τη συνοδεία της ορχήστρας του **μάρμπα-Ανδρέα**.

Γέμισε η πλατεία με όμορφα νιάτα, γέμισε από ζωντάνια, και εμείς από περηφάνια και συγκίνηση. Αυτή είναι η νεολαία που με ευκολία την κατηγορούμε για αδιαφορία, για καλοπερασάκηδες και ατομισμό; Μήπως κάνουμε λάθος; Και πραγματικά αυτή η πρωτοβουλία των νέων του χωριού, μας απέδειξε ότι και το χωριό αγαπάνε και την παράδοση. Μπορούν να συνεργαστούν και να οργανώσουν μεγάλα πράγματα.

Με τέτοιους νέους είμαστε σίγουροι ότι το χωριό μας έχει μέλλον!

Προσωπική μου άποψη, αλλά και πολλών άλλων, είναι ότι αυτή η εκδήλωση που διοργάνωσε αυθόρμητα η νεολαία του χωριού μας είναι **ό,τι το καλύτερο έχει γίνει τα τελευταία χρόνια στο χωριό μας**. Και σ' αυτό πιστεύουμε ότι δεν είμαστε υπερβολικοί. Τους αξίζουν από τα βάθη της καρδιάς μας συγχαρητήρια!

Για την ιστορία θα αναφέρουμε τα ονόματα των πρωταγωνιστών:

Ιωάννα Ν. Νάκου, Δήμητρα Ν. Καραγιάννη, Αριστείδης Δ. Τσιάτσου, Βάγια Δ. Τσιάτσου, Κωνσταντίνος Α. Σκαλωμένος, Χρήστος Α. Σκαλωμένος, Οδυσσέας Α. Γαλάνης, Δημήτρης Α. Γαλάνης, Έλενα Χ. Γκούτσιου, Ράνια Θ. Παπανικολάου, Μαριάνθη Α. Καραγιάννη, Δέσποινα Ν. Παναγιώτου, Ιωάννα Χ. Νάκου, Μαρία Σ. Τρίγκα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΕΛΛΗΣ
Πρόεδρος Κερασοβιτών Κόντισας

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΠΩΓΩΝΗΣΙΩΝ ΣΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ

Το Συνεδριό μας ξεκίνησε τις εργασίες του το Σάββατο το πρωί 11 Αυγούστου 2007 και ολοκληρώθηκε την Κυριακή 12 Αυγούστου το βράδυ, με μεγάλη συναυλία για τα 60 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΜΑΣ, υπό την καλλιτεχνική επιμέλεια της Αρχόντισσας του Πωγωνήσιου τραγουδιού **ΑΝΘΟΥΛΑΣ ΝΟΥΣΗ** και το κλείσιμο έγινε με ανεπανάληπτο Πωγωνήσιο γλέντι.

Πλούσια η ατζέντα του Συνεδρίου μας και πολύ ενδιαφέροντα τα θέματα και τα επικαιροποιημένα προβλήματα χωρίς καμιά αμφιβολία, που αναπτύχθηκαν και συζητήθηκαν από πολύ ευαισθητοποιημένους ανθρώπους, που μοχθούν και μάχονται για την επίλυση των καυτών και οξυμένων προβλημάτων που ταλανίζουν χωρίς σταματημό το Πωγωνί εώς και ολόκληρες δεκαετίες.

Θα πρέπει να προσθέσουμε ότι την Κυριακή το πρωί παρεμβλήθηκε και η εκδήλωση μνήμης και τιμής για τους εκτελεσθέντες Κερασόβιτες στο «**ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΟΥ ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ**».

Σημειώνουμε ότι το φετινό Συνεδριό μας τελούσε υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Ηπείρου και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων και συνδιοργανώθηκε, με ιδιαίτερα μεγάλη επιτυχία, από την Ομοσπονδία Αδελφότητας και Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου Ηπείρου και την Αδελφότητα Κερασόβιτων Πωγωνίου Ηπείρου, η οποία και δεξιώθηκε τους παρευρισκόμενους.

1η Μέρα Συνεδρίου

Μετά τον καθιερωμένο αγιασμό και τη σύντομη ομιλία του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Δρυϊνούπολεως, Πωγωνιανής και Κονίτης **Κυρίου Ανδρέα**, το λόγο έλαβε ο οικοδεσπότης Πρόεδρος της Αδελφότητας Κερασόβιτων Πωγωνίου εκλεκτός Κερασόβιτης **Αριστοτέλης Π. Τζαβέλλας** καλωσορίζοντας τους συνεδρείους και ανοίγοντας επισήμως τις εργασίες του Συνεδρίου μας, επικέντρωσε τη μεστή ομιλία του στο περιβάλλον και στην ανάπτυξη του Πωγωνίου εστιάζοντας την αναφορά του στην ανάγκη να διαφυλαχθεί πάση θυσία ο φυσικός πλούτος και η παράδοση της Επαρχίας μας Πωγωνίου.

Χαιρετισμούς με ενδιαφέρουσες απόψεις και σύντομες εισηγήσεις απηύθυναν ο Βουλευτής Ιωαννίνων της Ν. Δημοκρατίας **Α. Φούσας**, ο εκπρόσωπος της Περιφέρειας Ηπείρου **Δ. Μπατογιάννης**, ο Νομάρχης Ιωαννίνων **Αλέξ. Κακριδής**, ο Δήμαρχος Άνω Πωγωνίου κ. **Ντότης**, ο Πρόεδρος της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Αμερικής **Φ. Γκαλίσης** (με καταγωγή από το Ήπρωτο), ο Αντιπρόεδρος της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος **Ι. Ζώης**, εκπρόσωπος του Δήμου Ιωαννίνων, ο Νομάρχ. Σύμβουλος **Πρ. Χατζευφραιμίδης** και ο Δημ. Σύμβουλος Δελβινάκιου **Β. Μάσιος**.

Κατόπιν μίλησε ο γνωστός Ελληνοαμερικανός δημοσιογράφος, συγγραφέας και παραγωγός από Λια Φιλιάνας **Νικ. Γκατζογιάννης**, αναφερόμενος στο τιμώμενο πρόσωπο του Συνεδρίου **Κωνσταντίνου Γεωργιάδη**, επί σειρά ετών δι-

Γενική άποψη από την πρώτη ημέρα του Συνεδρίου - Κεράσοβο 11.8.2007.

ευθυντή της Αναγνωστοπούλειου Γεωργικής Σχολής Κόνιτσας και στη μεγάλη προσφορά του. Ακόμα περισσότερα στοιχεία για τη ζωή, τη δράση και τον πρόδρομο χαμό του πρωτοπόρου αυτού Γεωπόνου και Δασκάλου έδωσε στη συνέχεια ο πληρεξούσιος της Αναγνωστοπούλειου Γεωργικής Σχολής Κόνιτσας **Γ. Μπάσας**, πολιτικός μηχανικός. Ακολούθησε η απονομή τιμητικής πλακέτας στις κόρες του εκλιπόντος, την κ. **Ευφροσύνη Γεωργιάδη - Δικαιοσύλη**, Δι-δάκτορα Γεωλογίας και την κ. **Σάχη Γεωργιάδη - Κυπραίου**, Γεωπόνο - Γεωργιοοικονομολόγο, οι οποίες εμφανώς συγκινημένες ευχαρίστησαν την Ομοσπονδία Πωγωνίων και την Αδελφότητα Κερασόβιτων για την ευγενή χειρονομία τους.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με την εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ομιλία του καθηγητή στο Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων **Παν. Δημόπουλου**. Βασικό θέμα της ήταν ο ξεχωριστός χαρακτήρας του φυσικού περιβάλλοντος της Επαρχίας μας, με τη μοναδική στην Ελλάδα βιοποικιλότητα και τα πάντα είδη φυτών και ζώων. Τονίστηκε παράλληλα η ανάγκη προστασίας και ανάδειξής του, για να αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες ανάδειξης του ξεχωριστού τόπου μας. Ύστερα ήρθε η σειρά του **Κωνσταντίνου Κωστούλα**, Πωγωνήσιου Δημοσιογράφου, συγγραφέα και εκδότη της Εφημερίδας «**Η Φωνή του Πωγωνίου**», να καταθέσει τις σκέψεις του για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Νεμέρτσικας και να προτείνει δράσεις για την ανάπτυξή της. Όπως και ο **Α. Φούσας** νωρίτερα ζήτησε ένα ειδικό πρόγραμμα για τις ανάγκες αποκλειστικά του Πωγωνίου αντί τα χρήματα που οι συναρμόδιοι υπουργοί είχαν υποσχεθεί για την ανακούφιση των χρόνιων προβλημάτων του να μοιράζονται και σε άλλες, γεγονότες περιοχές (π.χ. Καλαμάς, Θεσπρωτία), με τελική συνέπεια να μην επαρκούν για καμία.

Τις εργασίες της πρώτης ημέρας έκλεισε ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Πωγωνίων, εκλεκτός Κερασόβιτης **Σταύρος Παππάς**, χαιρετίζοντας την ένταξη του Πωγωνίου στο αναπτυξιακό

πρόγραμμα «**Πίνδος**» από τον Υφυπουργό Π.Ε.Χ.Δ.Ε. **Σταύρο Καλογιάννη**, Βουλευτή Ιωαννίνων και καλώντας όλες τις Αδελφότητες σε έκτακτη σύσκεψη το φθινόπωρο στην Αθήνα, προκειμένου να ενημερωθούν για τις δυνατότητες αξιοποίησης των νέων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Μετά ένα παιδικό πολυφωνικό συγκρότημα από τα Κτίσματα, συνεχίζοντας μια μακραίωνη παράδοση, ερμήνευσε παραδοσιακά πωγωνήσια δημοτικά τραγούδια. Τα συγχαρητήριά μας πηγαίνουν αυθόρμητα τόσο για τα παιδιά όσο και για τους δασκάλους τους, όπως ο συμπατριώτης μας **Βαγγ. Κώτσου**. Το μεσημέρι οι συνεδρείοι παρακάθησαν στο γεύμα που παρέθεσε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Κερασόβιτων **Αριστοτέλης Π. Τζαβέλλας**. Το βράδυ τη σκυτάλη πήρε η νεολαία της Επαρχίας μας, με δημοτικό ξεφάντωμα που κράτησε μέχρι αργά τη νύχτα.

2η Μέρα Συνεδρίου

Το πρωί της δεύτερης ημέρας δέσποζε η εκδήλωση μνήμης και τιμής για το «**Ολοκαύτωμα του Κερασόβου**» από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής στις 15 Αυγούστου 1944. Με το πέρας αυτής οι εργασίες του Συνεδρίου συνεχίστηκαν με χαιρετισμούς, τοποθετήσεις και ομιλίες εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Αδελφότητων και άλλων παραγόντων της περιοχής μας. Ξεχώρισε το εισηγητικό υπόμνημα του **Σταύρου Καλογιάννη**, Υφυπουργού Π.Ε.Χ.Δ.Ε., τον οποίο ανειλημμένες υποχρεώσεις εμπόδιζαν να παραστεί. Την Ομοσπονδία Αδελφότητων και Ενώσεων της Επαρχίας Πωγωνίου εκπροσώπησε επάξια με την εισήγησή του για θέματα περιβάλλοντος ο Γεν. Γραμματέας της **Π. Μηλιώνης**. Τοποθετήθηκαν επίσης η γνωστή Ηπειρώτισσα δημοσιογράφος και μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ **Κατερίνα Κωλέτση**, ο νομια-τρος και υποψήφιος βουλευτής της Ν.Δ. στο Νομό μας **Ι. Νικόπουλος**, ο Νομάρχ. Σύμβουλος **Πρ. Χατζευφραιμίδης**, ο Δημ. Σύμβουλος Δελβινάκιου **Β. Μάσιος**, η Δέσπ. **Παναγή Μέλος** του ΔΣ της Ομοσπονδίας Πωγωνίων και εκπρόσωπος της Κοινότητας Λάβδανης, αρκετοί Πρόεδροι Αδελφότητων και ο δημοσιογράφος **Κωνστ. Κωστούλας**.

και πάλι ευαίσθητες χορδές, για το περιβάλλον και την ανάπτυξη του Πωγωνίου - και όχι μόνο - και αναμφισβήτητα θα λειτουργήσει θετικά πιστεύουμε για το μέλλον του Τόπου μας.

Ας ελπίσουμε ότι μέσα και απ' το φετινό Συνεδριό μας κάτι καλό θα προκύψει επιτέλους για το Πωγωνί μας, ίσως το 2007 να γίνει η αφετηρία για την ανάκαμψη και πιθανόν για την ανάπτυξη του Πωγωνίου επιτέλους! Εμείς περιμένουμε θετικές εξελίξεις και αισιοδοξούμε.

Κλείνοντας τούτο το σημείωμά μας επιθυμούμε να εκφράσουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια για τον πολύ χρήσιμο θεσμό των Συνεδρίων μας προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας Πωγωνίων και προς τον Πρόεδρό της, τον Κερασόβιτη **Σταύρο Παππά**, για την άρτια οργάνωση του φετινού Συνεδρίου μας, και κυρίως προς την Αδελφότητα Κερασόβιτων και ιδιαίτερα προς τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Κερασόβου **Αριστοτέλη Π. Τζαβέλλα**, για την ανεπανάληπτη οργανωτική δομή και την άψογη καθόλα φιλοξενία των συνεδρείων.

Πέρα απ' τους πιο πάνω δικαιούνται των συγχαρητηρίων μας και όσοι ανέβηκαν στο «**βήμα**» και «**ζύμωσαν**» με το θάρρος της γνώμης τους τα προβλήματα και τις ανάγκες που μαστίζουν το Πωγωνί μας αλλά και όσοι εργάστηκαν (Μέλη ΔΣ Ομοσπονδίας και Αδελφότητας Κερασόβιτων, Πρόεδρος Τοπικού Συμβουλίου Κερασόβου και όλοι οι Κερασόβιτες που έβαλαν ένα χεράκι - με γειρεία, ετοιμασίες, υλικά κ.λπ. -) και επίσης όσοι βοήθησαν απ' το δικό τους μετερίζι, ώστε να στεφθεί από απόλυτη επιτυχία το Συνεδριό μας στο Κεράσοβο.

- Ομοσπονδία Πωγωνίων και Πρόεδρε, Εύγε σας.

- Αδελφότητα Κερασόβιτων και Πρόεδρε, Εύγε σας.

- Κερασόβιτες, Εύγε σας.

Από καρδιάς θα ευχηθούμε:

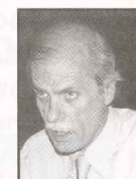
Πάντα τέτοια και καλές επιτυχίες για το Πωγωνί μας. Και του χρόνου.

Ρεπορτάζ: Γιάννης Βελονάκης
Επιμέλεια: Βασ. Δ. Λιάγκος

ΕΝΘΕΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ 2.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2007
Κείμενα - Επιμέλεια : ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΝΤΑΣ
ΕΙΔΗΣΕΙΣ • ΣΧΟΛΙΑ • ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ

Περί Πετρογέφυρων

Ζητούνται Αρμόδιοι
- όχι αδιάφοροι, όχι άσχετοι...

Φαίνεται το λιγότερο κουτό -το ομολογούμε- να θέλεις να σώσεις πέτρινα γεφύρια σε μια χώρα που ισχυρίζεται πως, εξ αιτίας οικονομικής στενότητας, δεν μπορεί να ολοκληρώσει τις εργασίες συντήρησης του Παρθένου -άλλο που την ίδια στιγμή χαρίζει εκατομμύρια ευρώ για τη διαγραφή χρεών των λεγόμενων Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιριών (ΠΑΕ)!

Άλλωστε υπάρχει κι ο αντίλογος, μάλλον το επιχείρημα των κρατούντων, ιδιαίτερα στις μέρες μας. Δεν μπορούμε, λέει, να τα περιμένουμε όλα -να ζητούμε συνεχώς- από το κράτος. Να συμφωνήσουμε ως ένα σημείο, κι ας επιτάσσει διαφορετικά το σύνταγμα όταν πρόκειται για αγαθά πολιτισμού. Στο κάτω-κάτω κάθε άλλο παρά ευχάριστο είναι να σε αντιμετωπίζουν σαν επαίτη -έχουν αυτοί την ικανότητα να σε κάνουν να νιώθεις έτσι. Το θέμα είναι πως, είτε έτσι, είτε αλλιώς, το πρόβλημα παραμένει. Να δώσουμε ένα περιστατικό...

Είμαστε αρχές δεκαετίας του 1980 στα Τζουμέρκα. Φτωχοί κάποιοι της περιοχής ζητούν, με επικεφαλής τους κοινοτάρχες τους, να τους συντηρήσουν ένα παλιό γεφύρι -το λεγόμενο της Πολιτσάς- προκειμένου να βρίσκουν πιο γρήγορα διέξοδο στα Γιάννενα. Η κρατική μηχανή ορθά απαγορεύει, χαρακτηρίζοντας το συγκεκριμένο κτίσμα διατηρητέο. Διαβάζουμε στο σχετικό ΦΕΚ (814/16.11.1984):

«Χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με το Ν. 1469/50, την τοξωτή γέφυρα Πολιτσάς που κτίστηκε στον ποταμό Άραχθο στα τέλη του περασμένου αιώνα και βρίσκεται στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Αμπελοχωρίου, με ζώνη προστασίας 50 μ. επειδή αποτελεί αξιόλογο δείγμα Ηπειρωτικής αρχιτεκτονικής περασμένου αιώνα... είναι κτισμένη με πέτρα της περιοχής και αποτελείται από τέσσερα τόξα...».

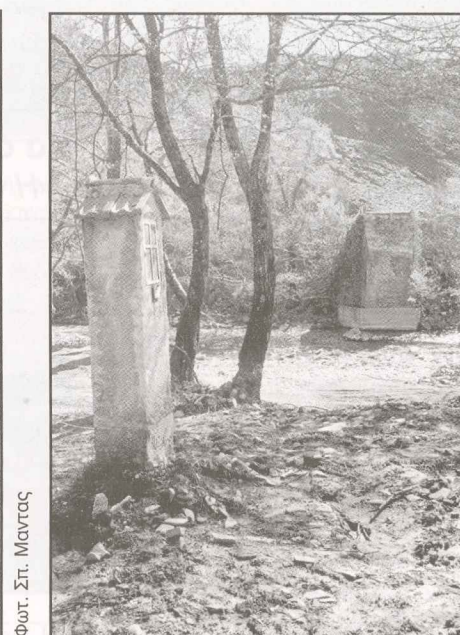
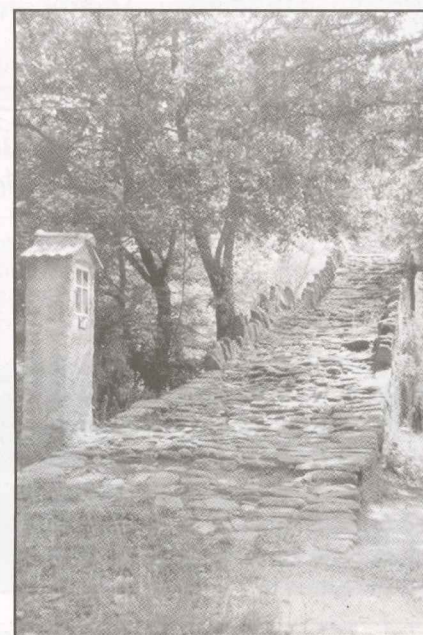
Είπαμε πολύ σωστά και το ξαναλέμε σαν αποφασίζεται, λίγο αργότερα, να ικανοποιηθεί διαφορετικά το δίκαιο αίτημα των κατοίκων. Η επίσημη πολιτεία αναλαμβάνει και χτίζει, ως όφειλε, μια σύγχρονη ταμεινένια γέφυρα, άρα εκατό τοις εκατό ασφαλή, στο επίμαχο σημείο. Αλλά -προσέξτε- όχι σε απόσταση ασφαλείας από το μνημείο -πιο πέρα από τα 50 μ. όπως η ίδια διάταξη- αλλά δίπλα, κολλητά, στο παλιό γεφύρι. Αποτέλεσμα; Το γνωρίζουμε όλοι όσοι περάσαμε, τη πενήντα από εκεί, θέλοντας να αποθανάτισουμε το παλιό γεφύρι: θέμα το λιγότερο εξοργιστικό...

Αυτά! Αλλά συνέβαιναν τότε, ίσως προτρέψουν κάποιοι δικαιολογώντας -άλλη η κατάσταση, άλλες και οι ευαισθησίες εκείνου του καιρού. Δυστυχώς, διαπιστώνουμε εμείς, σίγουρα έχουν αλλάξει αρκετά από τότε -οι αρμόδιες υπηρεσίες πλήθηναν και ενισχύθηκαν- η νοοτροπία όμως συνεχίζεται η ίδια, γραφειοκρατική και αντιπατική.

Σήμερα, υπό την πίεση αρκετού πια υποψιασμένου κοινού, οι αναγκαστικές τέτοιων κτισμάτων ως μνημείων έχουν αυξηθεί σημαντικά. Αυτά βέβαια, αν φτάνει μόνο ως εκεί, δεν λείπει τίποτα -η καθυστέρηση συχνά αποδεικνύεται μοιραία. Το χειρότερο είναι πως, όποτε η αρμόδια κατά τόπους υπηρεσία αναλαμβάνει επιτέλους δράση, η επέμβασή της αποδεικνύεται κατώτερη των περιστάσεων. Το γεφύρι στατικά σώζεται, αλλά χάνει το μνημειακό του χαρακτήρα. Δηλαδή, μπρος γκερεμός και πίσω ρέμα.

Ως ΚΕΜΕΠΕΓ γινόμαστε, καθημερινά, αποδέκτες τέτοιου είδους καταγγελιών που, αν και οι επίσημοι φορείς τις δέχονται ειρυνικά (!), σχεδόν πάντα αποδεικνύονται αληθινές. Το φαινόμενο έχει πάρει πια μεγάλες διαστάσεις και είναι κρίμα σημαντικά κονδύλια να δαπανώνται χωρίς ανάλογο αποτέλεσμα. Πώς να το χαρακτηρίσει κανείς; Η έλλειψη κατάλληλων τεχνιών -εν μέρει αποδεκτή- δεν δικαιολογεί τα αδικαιολόγητα. Γιατί είναι κάτι παραπάνω από φανερό πως οι πολλές κακοτεχνίες έρχονται σαν συνέπεια τυπικού -λέγε αδιάφορου αν όχι ανίδεου- σχεδιασμού, πρόχειρης με κερδοσκοπικά κριτήρια εκτέλεσης και βέβαια αναπαικτού ελέγχου.

Ανιστοχάζουμε σε όλες τούτες τις όχι και τόσο ευχάριστες διαπιστώσεις, παραμένει -επιμένουμε σαν ΚΕΜΕΠΕΓ- η συνειδητοποίηση της αξίας των πετρογεφυρών από όλο και περισσότερο κόσμο. Μόνο έτσι δεν θα επαυτούμε, αλλά με ελπίδες θα απαιτούμε τη σωστή διάσωση τούτων των κτισμάτων με το αδιαμφισβήτητο αισθητικό αλλά και συμβολικό περιεχόμενό τους. Να το διατυπώσουμε κι αλλιώς, κάνοντας χρήση του φαινομένου που στο προηγούμενο φύλλο περιγράψαμε αναλυτικά: Δικαιούμαστε να ελπίζουμε όσο υπαρκτός στη χώρα Δον Κιχότες που αντί για ανεμόμυλους...κυνήγιων γεφύρια! Φυσικά, γενικεύοντας, η διαπίστωση -λέγε ελπίδα- ισχύει με όποιο...θήραμα. Ο ενεργός πολίτης δεν έχασε ποτέ.

Φωτ. Σπ. Μαντάς

Επώδυνη απουσία...

Το γεφύρι της Γκιάνας στο Καβαλλάρι Ζαγοριού ακόμη περιμένει...

Είχε χτιστεί -λένε- πολύ παλιά, μάλλον αρχές 18ου αιώνα. Τότε ήταν τρίτοξο, με μια μεγάλη καμάρα -ανοίγματος 18.10 μ.- πάνω απ' τη λαπαδά του ποταμού και δύο μικρότερες προς τη δεξιά όχθη, βοηθητικές αυτές, να απορροφούν τις χειμωνιάτικες κατεβασίες του Ζαγορίτικου. Αργότερα -άγνωστο πότε- τη μία μικρή καμάρα τού τη...βούλωσαν.

Δίτοξο λοιπόν το γεφύρι της Γκιάνας, ή το Μεγάλο γεφύρι όπως το έλεγαν καμαρώνοντας στο χωριό, μπόρεσε να φτάσει ως τις μέρες μας. Λαχανιασμένο είναι αλήθεια, αφού η ...μεσαιωνική του καμάρα είχε κάποτε επικινδύνει, παρέχοντας μια εικόνα παράξενη στους επισκέπτες -σε οριζόντια τροχιά, φαινόταν σαν να πέφτουμε! Οι ντόπιοι βέβαια, από καιρό, δικαιολογημένα ανησυχούσαν και με το δήμαρχό τους κ. Σπύρου -Δήμος Αν. Ζαγοριού- ζητούσαν βοήθεια. Μέχρι και στον τότε υπουργό Πολιτισμού κ. Βενιζέλο απευθύνθηκαν, αλλά...

Τελικά, 2 Φεβρουαρίου του 2004, το γεφύρι μην αντέχοντας άλλο στο χρόνο -αλλά και στη γραφειοκρατία των ανευθυνών υπευθύνων- κατέρρευσε. Το γεγονός έκανε τότε εντύπωση, δημιούργησε τεταμένη αίσθηση, ώστε μεγάλες εφημερίδες της Αθήνας ασχολήθηκαν για μέρες σηματοδοτώντας τις παραλείψεις. Και βέβαια το τι κροκοδείλιο δάκρυ χύθηκε εκ μέρους των λεγόμενων επιστημόνων δεν περιγράφεται.

Τότε, εν μέσω μεγάλης όπως είπαμε δημοσιότητας -όλα έχουν εκ των υστέρων την εξήγησή τους- παρουσιάστηκε, ως εκ θαύματος, η μεγάλη ΕΓΝΑΤΙΑ ΑΕ και ευγενικά υποσχέθηκε να αναλάβει εκπόνηση μελέτης και στη συνέχεια υλοποίησή της προκειμένου να ζωντανέψει και πάλι το χαμένο γεφύρι.

Μέχρι τις γκερεμισμένες πέτρες ζήτησε να μαζέψουν από την κοίτη, μην τις παρασύρει, λέει, το ποτάμι και δεν γίνει πιστή ανακατασκευή...! Από τότε, όλοι ικανοποιημένοι, κυρίως οι αρμόδιοι -σε ευχαριστώ ω εταιρεία- περιμένουν...

Και θα περιμένουν για πάντα. Γιατί του το ξεκοψαν, όχι επίσημα βέβαια, όχι δημοσία, του κ. Σπύρου, του δημάρχου -μας το επιβεβαίωσε σε τηλεφωνική μας επικοινωνία. Το γεφύρι δεν πρόκειται να ξαναστηθεί. Λύθηκε έτσι κι η δικιά μας απορία, σταματήσαμε να αναρωτιόμαστε αν η ...μενι-στοποίηση του κέρδους επιτρέπει τέτοιες αβρότητες. Όσο για τους πολύ-πολύ επίσημους -τους κ.κ. πολιτικούς- εξακολουθούν, ξεδιάντροπα, να σκυλεύουν πάνω στο κουφάρι -τις μαζεμένες πέτρες- του γεφυριού. Κάνουν δηλαδή σχετικές επερωτήσεις στη Βουλή, απατά ταχύ α υπομονές και, προ-σποιούμενοι μεταξύ τους τους ικανοποιημένους, καθησυχάζουν το κοινό.

Τι να πούμε μετά από όλα αυτά εμείς; Ας συνειδητοποιήσουν καλά οι ντόπιοι -κυρίως οι τοπικοί φορείς που προσβλέπουν στον τουρισμό- πως θα συνεχίσει να έρχεται κόσμος στην Ήπειρο, όχι για να δει βέβαια ότι υπάρχει παντού, αλλά να θαυμάσει ότι ο φτωχός αλλά προικισμένος τόπος τους διαθέτει: μεταξύ των άλλων και πειθαρχημένες πέτρες που τόσο επιδέξια οι προγονοί τους γύρισαν σε τόξα.

Ας το πιστέψουν. Τα πετρογέφυρα -κουρασάνι τέχνης και νοῦ- είναι τα δικά τους κληρονομημένα καράτια, κι ας μην λάμπουν σήμερα. Η αξία τους, διαχρονική, θα ανταμείψει.

Αδιαφορούν για την ανακατασκευή γέφυρας στον Αχέροντα

«Απείρος Χώρα»,
Φεβρ. - Μάρτ. 2006

Φωτ. Σπ. Μαντάς

Την ανάγκη άμεσης παρέμβασης της κυβέρνησης και κάθε αρμόδιου φορέα, για την ανακατασκευή της μικρής λίθινης γέφυρας του Αχέροντα (θέση Ντάλα) που κατέρρευσε το Φθινόπωρο του 2003, ζητούν κάτοικοι και φίλοι του Σουλίου καθώς και η Αδελφότητα το «Ηρώϊκό Σούλι».

Στο ενυπόγραφο κείμενο διαμαρτυρίας των φίλων και κατοίκων του Σουλίου που κοινοποιήθηκε πρόσφατα από την αδελφότητα το «Ηρώϊκό Σούλι» στους αρμόδιους φορείς (Κυβέρνηση, Περιφέρεια Ηπείρου, Νομαρχία Θεσπρωτίας, Κοινότητα Σουλίου) καθώς και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, σημειώνεται πως:

Οι φίλοι και κάτοικοι του Σουλίου και η διοίκηση της Αδελφότητας, σαν απόγονοι των Σουλιωτών, που πονούν τον τόπο τους, διαμαρτύρονται για την αδιαφορία της επίσημης πολιτείας, η οποία εδώ και 3 σχεδόν χρόνια δεν μερίμνησε για την αποκατάσταση της γέφυρας που συνδέει τα χωριά του ηρωϊκού Σουλίου (Σούλι, Σαμωνίβα, Κιάφα, Αβαρίκο) με τη Γλυκή, μέσω Τζαβέλαινας και το αντίστροφο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται τόσο για τους μόνιμους κατοίκους της περιοχής όσο και για τους επισκέπτες και τουρίστες.

Γέφυρα Παπαστάθης

«Φωνή Παλαιοχωριτών»,
τχ. 106, 2006

Από τον Σύλλογο Παλαιοχωριτών Ιωαννίνων εστάλη προς τον κ. Νομάρχη η παρακάτω επιστολή που αφορά τη γέφυρα Παπαστάθης:

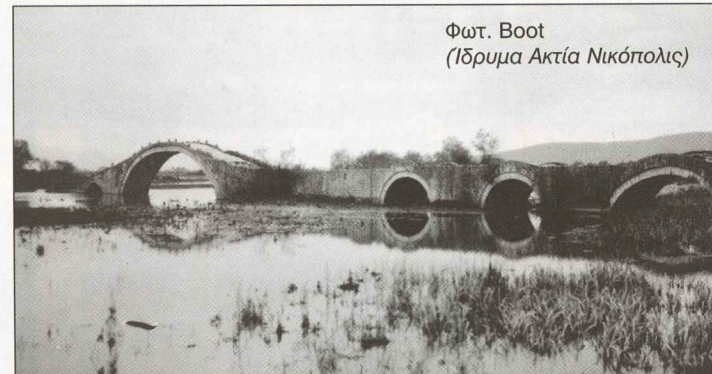
Ένα αξιόλογο μνημείο της πολιτιστικής κληρονομιάς προσπα-

Στων κουφών τις πόρτες...

Πολλά τα δημοσιεύματα τελευταία στον τύπο, εκκλήσεις για σωτηρία πέτρινων γεφυριών ή και παράπονα για παραμέλησή τους. Παρήγορο στοιχείο, αφού η ευαισθητοποίηση του κόσμου φαίνεται συνεχώς να μεγαλώνει. Από την άλλη, βέβαια, εξοργιστικά κλειστά παραμένουν τα αυτιά των λεγόμενων αρμόδιων. Όμως οι φωνές διακόπτουν κάποτε το λήθαργο. Ας πληθαίνουν, λοιπόν, να τους ξεκουφάνουμε...

Να αναστηλωθεί η γέφυρα του Καλόγερου

«Η Φωνή του Αγρότου» Φιλιππιάδας, 9.6.2006

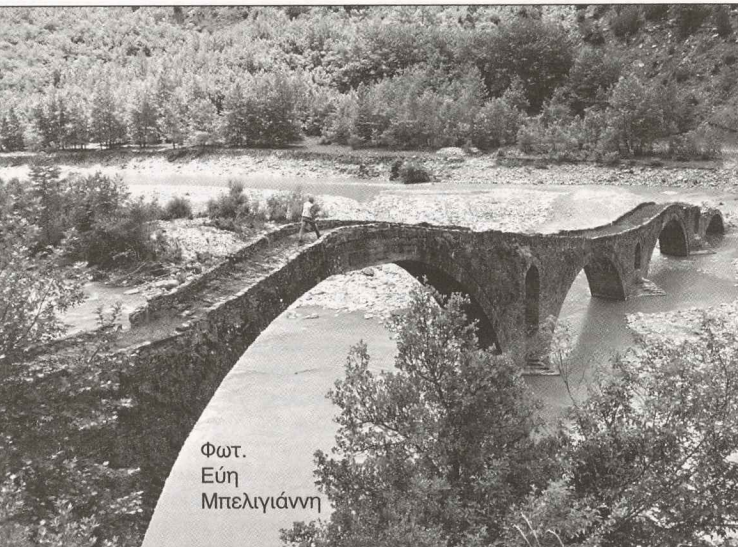
Φωτ. Boot
(Ιδρυμα Ακτία Νικόπολης)

Η διαπίστωση ότι ο Δήμαρχος Φιλιππιάδας κ. Κατραχούρας δείχνει ενδιαφέρον στις προτάσεις της εφημερίδας μας, όπως για παράδειγμα αυτή της ένταξης της Φιλιππιάδας στο δίκτυο των πόλεων που έχουν ποτάμια, δίνει δικαίωμα στη στήλη να κάνει ακόμα μία πρόταση, η οποία δεν έχει να κάνει με κατασκευή δρόμων και τσιμεντών, αλλά με τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορίας του τόπου.

Πρόκειται για τη γέφυρα Καλόγερου, το γεφύρι του Καλόγερου, όπως ήταν παλιότερα γνωστή, ο οποία έχει την ιστορία της συνδεδεμένη με την ιστορία του τόπου. Ιδιαίτερως μετά την ανακάλυψη φωτογραφιών της γέφυρας που βρέθηκαν στο αρχείο του Friend Boissonnas και στο αρχείο της τεχνικής εταιρείας Henry Boot, υπάρχει η δυνατότητα, εάν ο δήμος δείξει ενδιαφέρον, να ενταχθεί η ανακατασκευή της γέφυρας στα αρχικά της πρότυπα σε κάποιο από τα προγράμματα που υπάρχουν για τέτοιες δραστηριότητες.

Θεί να αντισταθεί στη φθορά, χωρίς ουσιαστικές ανθρώπινες παρεμβάσεις. Πρόκειται για την τετράτοξη Γέφυρα Παπαστάθης, του ποταμού Αράχθου, που την συναντάμε καθώς κατεβαίνουμε από το Δρίσκο προς Κοταμίστα - Πλαιοχώρι - Συρράκο (παλιός δρόμος).

Παρά τις, κατά καιρούς, έντο-

Φωτ. Εύη Μπελιγιάννη

νες διαμαρτυρίες των πολιτιστικών συλλόγων μας προς τους κρατικούς φορείς, μέχρι σήμερα κανένα ουσιαστικό βήμα δεν έγινε, λες και οι αρμόδιοι περιμένουν το μνημείο να το αποτελειώσουν τα στοιχεία της φύσης. Εμείς κάνουμε ύστατη έκκληση προς τους αρμόδιους φορείς της Περιφέρειας Ηπείρου και της Νομαρχίας Ιωαννίνων, να συνταχθεί άμεσα οικονομοτεχνική μελέτη διάσωσης του μνημείου και να χρηματοδοτηθεί σταδιακά έτσι ώστε να αποκατασταθούν οι ζημιές που έχει υποστεί και να αποδοθεί για χρήση με όλο το δρόμο που συνδέει τα Γιάννενα με το Συρράκο και τους Καλαρρύτες...

Σημ: Η Νομαρχιακή Επιτροπή Προγραμματισμού, Εκτέλεσης Έργων, Εκπόνησης Μελετών και Προμηθειών ενέκρινε ανάδοχο για Συντήρηση - αποκατάσταση γεφυριού Παπαστάθης προϋπολογισμού 150.000 ευρώ. Θεωρούμε πολύ θετική την ενέργεια, μα οι εργασίες προχωρούν απελπιστικά αργά. Πάντως διαμορφώθηκε η κοίτη έτσι, ώστε το ποτάμι να μην κτυπάει το άκρο του γεφυριού, να διέρχεται κάτω από τη μεγάλη καμάρα. Περιμένουμε...

Ζητείται άμεση παρέμβαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ για το γεφύρι της Άρτας

«Ηχώ της Άρτας», 10.6.2006

Φωτ. Βασ. Γκανιάτσας

Με επιστολή του ο πρώην δήμαρχος Αρταίων Κωνσταντίνος Βάγιας προς τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ Γεώργιο Σουφλιά και κοινοποίηση στους κ.κ. Βουλευτές Άρτας, Νομάρχη Άρτας, Δήμαρχο Αρταίων και με θέμα «Εγκιβωτισμός κοίτης Αράχθου από Ιμαρέτ έως κάτω Παναγιά» ζητά την άμεση παρέμβαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ για την αποκατάσταση του χώρου γύρω από το Γεφύρι. Στην επιστολή του ο κ. Βάγιας σημειώνει:

Κύριε Υπουργέ,
Με θλίψη οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της Άρτας αντικρίζουν στο ύψος της Αρχαίας Γέφυρας της Άρτας την καταστροφή που προκάλεσε η ροή του Αράχθου στα συρματόπλεκτα κιβώτια (σαρζανέτ), η απόσυρση των

οποίων από το ρεύμα του ποταμού έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα ουσίας και αισθητικής.

Για την ακρίβεια έχουν εμφανιστεί στην επιφάνεια του ποταμού τα τσιμεντοπέδιλα των βάσεων του Αρχαίου Γεφυριού, αλλά και οι σωλήνες ύδρευσης και αποχέτευσης που συνδέουν τις δύο πλευρές της πόλης της Άρτας.

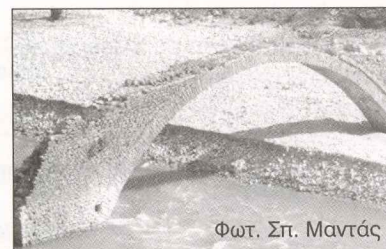
Είναι λοιπόν απαραίτητη η άμεση επέμβαση του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ για την διαμόρφωση του περιβάλλοντος και την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση τους. Ως γνωστόν το Γεφύρι της Άρτας είναι το χαρακτηριστικό μνημείο "σήμα κατατεθέν" της περιοχής...

Για να σωθεί η Κουτσοκαμάρα...

Εφημερίδα «Πηγιώτικες Ρίζες»

Προς: Υπουργείο Πολιτισμού / Γραφ. κ. Υπουργού

Στις Πηγές Άρτας και στο σημείο όπου πρόκειται να γίνει η εκτροπή του Αχελώου και οπωσδήποτε εκτός του φράγματος «Μπότσαρη» (πρώην Συκιάς) υπάρχει μονότοξο πέτρινο γεφύρι του οποίου η κατασκευή τοποθετείται περίπου στα 1.000 με 1.200 μ.Χ., εναπομένει μοναδικό δείγμα τεχνοτροπίας κατασκευής στην περιοχή μας. Το μονότοξο αυτό γεφύρι, που δεν θίγεται από την κατασκευή του φράγματος, κινδυνεύει σήμερα να γκρεμιστεί από την εγκληματική ενέργεια των υπευθύνων του έργου που εναποθέτουν γύρω από αυτό μπάζα από στοές και διαμορφώσεις χώρων σε σημεία που φεγγίζουν τα βάθρα του εναπομείναντος τόξου, ενώ υπήρχε δυνατότητα να τα εναποθέτουν λίγο πιο μακριά από αυτό, με αποτέλεσμα να περιοριστεί ο ρους του ποταμού

Φωτ. Σπ. Μαντάς

αρκεί για να φανεί το μέγεθος της καταστροφής... Καλούμε κάθε υπεύθυνο να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην γίνουμε μάρτυρες μιας τέτοιας ανεπανόρθωτης καταστροφής και να εφαρμοστεί η νομοθεσία Περί Αρχαιοτήτων...

Σημ: τελικά δεν υπήρξε κανείς... αρμόδιος, η Εταιρία συνεχώς ανεχνόλητη και το γεφύρι κυριολεκτικά εξαφανίστηκε κάτω από όγκους χωμάτων!

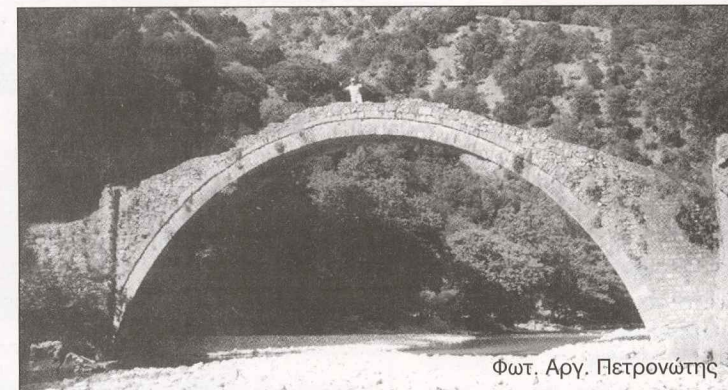
Τρία ακόμη νέα βιβλία για γεφύρια προστέθηκαν πρόσφατα στη σχετική βιβλιογραφία. Σας τα συστήνουμε:

- Εύη Μπελιγιάννη, Αναζητώντας τα πέτρινα γεφύρια της Ελλάδας, Αθήνα 2007 / Εκδόσεις Λιβάνη, σελ. 512 [ISBN: 978-960-14-1598-7].

Η πιο πλήρης μέχρι τώρα φωτογραφική αποτύπωση των γεφυριών της Ελλάδας. Παρουσιάζονται για την ακρίβεια, συνολικά, 699 τέτοιου είδους κατασκευές, αρκετές από τις οποίες για πρώτη φορά. Προέρχονται και συνιστούν επιμέρους κεφάλαια στο βιβλίο από τη Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρο, Θεσσαλία, Στερεά, Πελοπόννησο, Νησιά. Φωτογράφησαν, επί πέντε χρόνια, ο Γιώργος και η Εύη Μπελιγιάννη, αμφότεροι μέλη του ΚΕΜΕΠΕΓ.

Το γεφύρι της Αρτοτίβας και η αδιαφορία

«Η Ναυπακτιακή», Ιαν. - Φεβρ. 2007

Φωτ. Αργ. Πετροντώνης

Στον παλιό δρόμο που ένωνε και ενώνει την Κάτω Χρυσοβίτσα του Δήμου Θέρμου με το Αχλαδόκαστρο του Δήμου Πλατάνου, ανάμεσα σε δύο βραχώδεις και απότομους λόφους στις όχθες του Εύηνου ποταμού βρίσκεται το γεφύρι της Αρτοτίβας. Το γεφύρι αυτό χαρακτηρίστηκε το 1995 από το Υπουργείο Πολιτισμού ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο της χώρας, λόγω της ιστορικής και αρχιτεκτονικής του σημασίας με την παρακάτω απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού: ΑΡΧ / Β1 / Φ33 / 39725/ 1077 - ΦΕΚ 798 / 14.9.1995...

Ο Σύλλογός μας μέχρι σήμερα έχει προβεί στη μερική αναστήλωση του γεφυριού της Αρτοτίβας. Σύμφωνα με το υπ. Αρ. 486 / 11.2.2002 έγγραφο της 8ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων το ποσό που υπολείπεται για την ολοκλήρωση του έργου στο ανατολικό μέρος του γεφυριού ανέρχεται στο ποσό των 17.608,22 Ευρώ (6.000.000 δρχ.). Με τα σημερινά δεδομένα έχουμε τη

γνώμη, ότι η αναστήλωση θα ανέλθει στο ποσό των 30.000 Ευρώ, καθότι η εκτίμηση της 8ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων αφορά μόνο να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ως όφειλε. Μέχρι σήμερα καμία υπηρεσία δεν προσήλθε να κάνει αυτοψία στο χώρο... Αυτό λοιπόν το γεφύρι, με την εξαιρετική δόμηση, που διαφέρει αρχιτεκτονικά από τα άλλα γεφύρια του Εύηνου και του Κότσαλου, κινδυνεύει να καταρρεύσει...

Ο Σύλλογός μας ενημέρωσε την 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, προκειμένου να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ως όφειλε. Μέχρι σήμερα καμία υπηρεσία δεν προσήλθε να κάνει αυτοψία στο χώρο... Αυτό λοιπόν το γεφύρι, με την εξαιρετική δόμηση, που διαφέρει αρχιτεκτονικά από τα άλλα γεφύρια του Εύηνου και του Κότσαλου, κινδυνεύει να καταρρεύσει...

Λάμπρος Πυλαρινός
τ. Πρόεδρος της Αδελφότητας

Αχελώου κάτω από τη γέφυρα μόνο, ενώ πριν το μπάζωμα περνούσε έξω από αυτό. Μια απλή ματιά σε προγενέστερες και σημερινές φωτογραφίες

Ενωση Δημοτών Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου - Καταγγελία - Διαμαρτυρία «Το Ζαγόρι μας», Ιούν-Ιουλ. 2007

Στο Δήμο μας συντηρούνται - επισκεύονται αυτές τις μέρες τα γεφύρια του Αγίου Μηνά και Αρκοῦδα Διλόφου και το γεφύρι Μίσου Βίτσας.

Στα γεφύρια του Αγίου Μηνά και του Μίσου έχουν ολοκληρωθεί οι προγραμματισμένες επεμβάσεις. Κάθε όμως καλοπροαίρετος παρατηρητής ή επισκέπτης που γνωρίζει την προϋπάρχουσα κατάσταση μένει κατάπληκτος από την άνω προηγούμενου τραπατοσύλη. Τα τσιμεντά έχουν ξεχειλίσει όλους τους αρμούς. Σε πολλά σημεία έχουν τοιμενταριστεί πλαινές επιφάνειες, ενώ έχουν τοποθετηθεί και άσπρες (μαρμαρίνες) πλάκες. Αλλού το τσιμέντο είναι

Φωτ. Κ. Βασιλείου

Πώς είναι δυνατόν η αρχαιολογία να επιτρέψει μια τέτοια κατασκευή; Πώς είναι δυνατόν ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου να ανεγείλει μια τέτοια βαναυσία παραβίαση της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς;

Διόλοφο 30 Μαΐου 2007-12-05
Ο Πρόεδρος Ιωάννης Θεοπίστης
Η Γεν. Γραμμ. Αρετή Λέκκου

Νέα βιβλία για γεφύρια

- Μάκης Αξιώτης, Τα Γεφύρια της Λέσβου, Μυτιλήνη 2006 / Έκδοση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λέσβου, σελ. 64.

Αξέπαινη προσπάθεια της Νομαρχίας Λέσβου - Νομάρχης ο Παύλος Βογιατζής - για την καταγραφή των πετρογεφυριών του νησιού, που και αρκετά και ενδιαφέροντα είναι. Υπεύθυνος για αυτή την πολυτιμή καταγραφή, τεκμηριωμένη και με έγχρωμες φωτογραφίες, είναι ο γνωστός κι από άλλες του δουλειές για τη Λέσβο - και ποιητής - Μάκης Αξιώτης. Η παρουσίαση των γεφυριών γίνεται κατά Δήμο. Μόνο μείον, που αδικεί το βιβλίο, η δύσκολη απόκτησή του, πρόβλημα, δυστυχώς, όλων των περιφερειακών εκδόσεων.

- Πέτρινα Γεφύρια, Αθήνα 2007 / Έκδοση της εφημ. ΤΑ ΝΕΑ, σελ. 144 [ISBN: 978-960-6731-06-8].

Το τρίτο στη σειρά λεύκωμα από τα 16 που με τίτλο "Οι Θησαυροί της Ελλάδας" κυκλοφόρησε μέσα στο 2007 η εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ - υπεύθυνος ο Γιάννης Ντρενογιάννης. Παρουσιάζονται 41 αντιπροσωπευτικά πετρογεφύρια από όλη τη χώρα και ζωντανές αφηγήσεις παλιών μαστόρων. Οι φωτογραφίες είναι των Κλ. Μουσταφέλλου, Ι. Νικολαΐδη, Μ. Κουρή, Γ. Δέτση, Π. Μεράκου, Ν. Κόκκα, Β. Κόρρου, Κ. Κατσιγιάννη, Αγγ. Σινάνη, Γ. Ντρενογιάννη, ενώ τα κείμενα έγραψε ο Σπ. Μαντάς. Ουσιαστικά εκτός εμπορίου το λεύκωμα, πωλείται σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων πια στη Χρήστου Λαδά 3.

ΕΝΘΕΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΑΡΧΕΙΟ
ΓΕΦΥΡΙΩΝ
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ

Παλιά, αλλά πολύ χαρακτηριστική τού όλου νοσηρού κλίματος, η παρακάτω επιστολή, που απηύθυνε ο Δήμαρχος Μαλακασίου -στην Ορεινή Καλαμπάκα- προς τον Πρωθυπουργό και υπουργό τότε Πολιτισμού. Ο λόγος, για το πρόσφατα -εκείνες τις μέρες- γκρεμισμένο, κι ακόμη -σήμερα- αναμένον τις μελέτες αναστήλωσης, γεφύρι του Μοκάσι.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

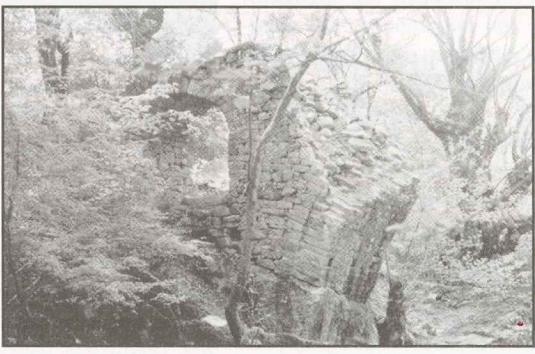
Εκφράζοντας και πάλι τις πιο εγκάρδιες ευχές για ευόδωση του όλου επίπονου έργου που σας εμπιστεύτηκε ο Ελληνικός λαός, έρχομαι δια της παρούσης να διαμαρτυρηθώ εντόνως και να καταγγείλω δημόσια τους κατά περίπτωση Αρμόδιους φορείς, οι οποίοι για μια εικαστική και πλέον επείδειξαν εγκληματική αδιαφορία σε ζητήματα που δεν επιδέχονται καμία μα καμία αναβολή.

Συγκεκριμένα, εκφράζω την βαθιά μου λύπη, την πικρία μου και τα παράπονα των ξωμάχων του ορεινού όγκου της Πίνδου, των οποίων τα όνειρα και οι ελπίδες γκρεμίστηκαν μαζί με την προ αιώνων κατασκευασθείσα Πέτρινη Γέφυρα στη θέση Μοκάσι Πεύκης - Παναγίας του Δήμου Μαλακασίου.

Πρόκειται για διατηρητέο Βυζαντινό μνημείο της περιοχής, όπως και η Μονή Λιμποχόβου, για τα οποία μνημεία από ετών οι Αρμόδιες Υπηρεσίες Θεσσαλίας και Αθήνας εκπονούν μάταια μελέτες ανακατασκευής και υποστήλωσης αυτών, μελέτες πλουσιοπάροχες για τους μελετητές, πλην ανύπαρκτες για τα συγκεκριμένα αυτά έργα της διατήρησης αυτών τούτων των μνημείων, που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική κληρονομιά της φυλής μας και την ύπαρξη των ανθρώπων της σκληρής βιοπάλης.

Η Πέτρινη αυτή γέφυρα, της οποίας τα θεμέλια υπέσκαψαν κάποιοι άγνωστοι - ασυνείδητοι αρχαιοκάπηλοι των κατά φαντασία ίσως κρυμμένων θη-

Κύριε Πρωθυπουργέ και τ. Υπουργέ Πολιτισμού...

σαυρών, σωριάστηκε προ ολίγων ημερών, που εκτός της ιστορικής και μεγάλης πολιτιστικής σημασίας δημιουργούνται σήμερα πλείστα όσα άλλα προβλήματα στους ανθρώπους του μόχθου και της βιοπάλης ως προς την προοπτική του Πηνειού ποταμού.

Την αναγκαιότητα ανακατασκευής και υποστήλωσης αυτής είχαν από τριακονταετίας και πλέον επισημάνει όλοι οι φορείς που δρουν εδώ ή που εξακολουθούν να ενδιαφέρονται για το γενέθλιο τόπο τους, όσο κι αν η ίδια η πολιτεία τους απομάκρυνε από αυτόν, εξαναγκάζοντάς τους να αναζητήσουν τρόπους επιβίωσης στα μεγάλα αστικά κέντρα, τόσο εντός όσο και εκτός της χώρας μας.

Μάταια η τότε Ομοσπονδία Πολιτιστικών Συλλόγων Ορεινής Καλαμπάκας με έδρα την Αθήνα, προσέφυγε με όλα της τα μέσα προς κάθε αρμόδιο φορέα της Πολιτείας και πολιτικό παράγοντα του Νομού Τρικάλων, διεκδικώντας τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τη διάσωση αυτής χωρίς βέβαια να συγκινηθεί κανείς από τους υπεύθυνους. Την ίδια ακριβώς ευαισθησία επέδειξε ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Ορεινής Καλαμπάκας, το Συμβού-

λιο περιοχής 2ης Εδαφικής Περιφέρειας Ορεινής Καλαμπάκας, οι πρώην Κοινοίτες Πεύκης - Παναγίας και ενέταξαν το έργο αυτό δύο φορές στα προγράμματα LEADER και ΚΕΝΑΚΑΠ Καλαμπάκας πλην ενέργειας άκαρπες.

Ως Καποδιστριακός πλέον Δήμος αναλάβαμε την εκπόνηση και χρηματοδότηση της μελέτης, η οποία και εντάχθηκε στο ΟΠΑΑΧ Θεσσαλίας. Η ολιγοριθμία όμως και η αδιαφορία των Αρμόδιων Υπηρεσιών καθυστέρησε την έγκριση των μελετών με τα οδυνηρά αποτελέσματα κατάρρευσης του σημαντικού για την περιοχή μας Βυζαντινού μνημείου...

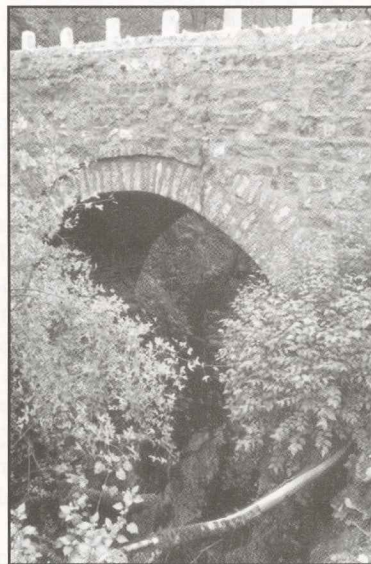
Ο Δήμαρχος Δήμου Μαλακασίου

Μαλακασιώτης Χρήστος

Από εφημ. "Έρευνα", Τρικάλων, 12.5.2004

Καλαρρύτες: Ξαναείδε το φως το γεφύρι της Κουϊάσας, αλλά...

Επιτέλους, μετά από πολλά χρόνια ...αφάνειας -το κάλυπτε πυκνή βλάστηση- ξαναείδε τον περασμένο Ιούλιο το φως -κι εμείς αυτό- το γεφύρι της Κουϊάσας. Ταυτόχρονα, για να ξαναποκτήσουν οι Καλαρ-

Φωτ. Φρ. Μαρτίνο

ρύτες ένα χαμένο τους στολίδι, επισκευάστηκε από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού (Νεοτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ιωαννίνων). Δυστυχώς, κι εδώ, η ιστορία επαναλαμβάνεται - τοις μέτροις πάντοτε και πάντοτε... Κανείς βέβαια δεν ξέρει από πό-τε, για πόσα χρόνια, τούτο το μονότοξο γεφύρι εξασφάλιζε την πρόσβαση στο χωριό, περνώντας πάνω από τον Χρούσια ποταμό, σύνορο κάποτε Ελλάδας - Τουρκίας. Πάντως ο Άγγλος περιηγητής Leak που επισκέφτηκε τους Καλαρρύτες την 29η Ιουλίου του 1809 το αναφέρει. Το ίδιο, περίπου τότε, και ο Γάλλος Rouquerville, μιλώντας μάλιστα αυτός για ...γέφυρα χτισμένη από γρανίτη!

Σήμερα οι κάτοικοι ακολου-ντας την προαναφερθείσα οδό, παλιότερα όμως ο γνωστός Νικόλαος Σχινάς πληροφορεί

πως το έλεγαν γέφυρα Νταμύρι, ενώ σαν γεφύρι Ραφτάνη το σημειώνει αξιωματικός τής συνοδείας του Βασιλιά Γεωργίου του Α', όταν ο τελευταίος επισκέφτηκε το χωριό την Πέμπτη 24 Σεπτεμβρίου του

1881, δηλαδή λίγο μετά την απελευθέρωσή του. Έχει ενδιαφέρον το σχετικό απόσπασμα του Ημερολογίου του:

«Τη 5η διήλθομεν την επί του ποταμίσκου Χρούσια ή Καλαρρυτιώτικου γέφυραν Ραφτάνη (ούτω καλείται υπό των εγχωρίων καθό κτισθείσαν δι' εξόδων του εν Ζακύνθω αποκατασθέντος Καλαρρύτου Ραφτάνη). Η γέφυρα αυτή είναι το σύνορον των δύο κρατών. Διελθόντες την γέφυραν ηκολουθήσαμεν οδόν λιθόστρωτον και οφιοειδή ήτις άγει εις την επί της κορυφής του λόφου πολίχνη».

Όπως και να έχει το ζήτημα -ίσως οι παλιοί περιηγητές μπερδεύαν τα αρκετά γεφύρια στην περιοχή- το καλό είναι πως το γεφύρι ξαναζωντάνεψε, το κακό πως τα μεντώθηκε τόσο που ασπρίζει σαν νύφη -κάθε άλλο δηλαδή, παρά τη γρανιτένια γέφυρα του Rouquerville θυμίζει...

Ανακοίνωση του ΚΕΜΕΠΕΓ

Από το Κέντρο Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών ανακοινώνεται πως η καθιερωμένη κάθε Νοέμβριο εκδήλωσή του τού-τη τη φορά αναβλήθηκε για τον Απρίλιο του 2008. Θα παρουσιαστούν, στη Στοά του Βιβλίου, τα Πρακτικά της Γ' Επιστημονικής του Συνάντησης με τίτλο "Μαστόροι και Γεφύρια". Λεπτομέρειες αργότερα.

Επιμέλεια Ένθετου:

Σπύρος Μαντάς

● ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΠΕΤΡΙΝΩΝ ΓΕΦΥΡΙΩΝ

(ΚΕ.ΜΕ.ΠΕ.Γ.)

● ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΦΥΡΙΩΝ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ

(Α.Γ.Η.)

Ηλία Ζερβού 50,

11144 Αθήνα

Τηλ.: 210 2010659

693 8121276

Fax: 210 2010659

E-mail:

sp_mantas@hotmail.com

ΜΙΚΡΑ & ΜΕΓΑΛΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΙΑΓΚΟΣ

Οικονομικές ενισχύσεις στους πυρόπληκτους

ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ του ποσού των 10.000 ευρώ, για την ενίσχυση του Ειδικού Λογαριασμού Αρωγής Πυρόπληκτων, που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, αποφάσισε το Διοικητικό Συμβούλιο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Ηπείρου, μετά τις πρωτοφανούς έκτασης και έντασης πυρκαγιές που κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού έπληξαν πολλές περιοχές της χώρας.

Τη διάθεση συμβολικού ποσού της τάξεως των 30.000 ευρώ ως συνδρομή στους πυρόπληκτους των νομών της Ηλείας, της Αρκαδίας και της Μεσσηνίας αποφάσισε ομόφωνα και το Διοικητικό Συμβούλιο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Ιωαννίνων. Με τον τρόπο αυτό «η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποδεικνύει το κοινωνικό της πρόσωπο», τόνισε με δηλώσεις του ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ και δήμαρχος Ιωαννινών Νίκος Γκόντας.

Αρχαίο τάφο αποκάλυψαν εργασίες στην Ιόνια Οδό

ΕΝΑΝ μυκηναϊκό κιβωτιό-σχημο τάφο έφερε στο φως στην Αιτωλοακαρνανία όχι η αρχαιολογική σκαπάνη, αλλά αυτή των συνεργείων που κατασκευάζουν τη νέα Ιόνια Οδό.

Συγκεκριμένα, ο τάφος, που περιείχε σημαντικά ευρήματα, αποκαλύφθηκε κατά τη διάρκεια των εργασιών στη θέση Κουβαράς του Δήμου Φυτειών (περί τα 10 χλμ. ΒΔ της αρχαίας Στράτος Ακαρνανίας). Οι εσωτερικές του διαστάσεις είναι 1,48x0,78 και το υλικό κατασκευής είναι αδρές ασβεστολιθικές πλάκες. Περιείχε ένα νεκρό σε συνεσταλμένη στάση, τα οστά του οποίου ήταν αποσπασμένα. Τα κτερίσματα όμως διατηρούνταν σε πολύ καλή κατάσταση: χρυσή κύλικα με ψηλό πόδι, χάλκινο ξίφος με λαβή περιελιγμένη με χρυσό σύρμα, μήκους 0,884μ., χάλκινο εγχειρίδιο, μήκους 0,40 μ., χάλκινη αιχμή δόρατος, χάλκινος τριποδικός λέβητας και ένα ακόμη αδιάγνωστο αντικείμενο, πιθανώς κνημίδα (ή κνημίδες). Ο τάφος περιείχε ακόμη ένα δίωτο αμφορέα και αγγείο ανοιχτού σχήματος, τα

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας σε ομιλία του στην Ευρωμεσογειακή Σύνοδο Κορυφής 2007 των Οικονομικών και Κοινωνικών Επιτροπών που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα δήλωσε: «Στη χώρα μας αυξάνεται ο πλούτος, συνεπώς πρέπει να υπάρχει και η δυνατότητα ενίσχυσης των εργαζομένων και των συνταξιούχων. Η λειτουργία της αγοράς δεν μπορεί να είναι ο μόνος ρυθμιστικός παράγοντας. Αν οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι και οι πλούσιοι πλουσιότεροι, θα έχουμε κοινωνική αναστάτωση».

Καλά τα λέει ο πρόεδρος, όμως θα βρει απήχηση το μήνυμά του;

Οι ζώνες προστασίας της Δωδώνης

Ο ΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ

η διαδικασία θεσμοθέτησης των ζωνών προστασίας της ευρείας κοιλάδας του αρχαιολογικού χώρου της Δωδώνης, καθώς το Συμβούλιο της Επικρατείας έδωσε θετική γνωμοδότηση στο προταθέν από το ΥΠΕΧΩΔΕ σχετικό σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος.

Το εν λόγω Προεδρικό Διάταγμα έχει ήδη υπογραφεί από τον υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ Σταύρο Καλογιάννη και εστάλη για υπογραφή στον πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια. Με αυτό καθορίζονται οι χρήσεις γης και οι όροι δόμησης στην ευρύτερη περιοχή, με στόχο την ανάδειξη του ευρύτερου φυσικού περιβάλλοντος του αρχαιολογικού χώρου. Ειδικότερα, το ΠΔ προβλέπει:

- Στην προστασία των ορεινών όγκων και των δασικών εκτάσεων που ευρισκονται εκατέρωθεν του αρχαιολογικού χώρου της Δωδώνης.
- Στην ήπια οικιστική ανάπτυξη της περιοχής και
- Στη χωροθέτηση παραγωγικών δραστηριοτήτων μόνο χαμηλής όχλησης.

Αξίζει να σημειωθεί, επίσης, πως σύμφωνα με το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο που παρουσιάστηκε πρόσφατα από το ΥΠΕΧΩΔΕ, ο αρχαιολογικός χώρος της Δωδώνης αναγνωρίζεται ως μνημείο εθνικής εμβέλειας, ενώ η προωθούμενη ρύθμιση είναι συμβατή με τις κατευθύνσεις που δίνει το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο του Τουρισμού για την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων.

οποία χρονολογούνται στην ύστερο-ελλαδική ΙΙΙΓ περίοδο.

Ο Νομάρχης για το «Πίνδος»

«ΠΡΩΤΟΠΟΡΟ», στην υλοποίηση του προγράμματος «ΠΙΝΔΟΣ» χαρακτήρισε τον νομό Ιωαννίνων σε δηλώσεις του ο νομάρχης Ιωαννίνων Αλέξανδρος Καχριμάνης. «Ξεκινήσαμε στην αρχή πιλοτικά 4-5 νομοί και φθάνουμε τους 10. Στη συνέχεια μπορεί να επεκταθεί και σε άλλους

νομούς. Αφού ετοιμάζεται ένα νομός, καταθέτει προτάσεις για το πώς βλέπει ότι μπορεί να συνδεθεί με τις άλλες περιοχές της Πίνδου και σιγά - σιγά προχωράει το πρόγραμμα».

Δεν έχουμε αγκυλώσεις στην Πίνδο, βλέπουμε ανοιχτά ότι η φτώχεια και η ανάπτυξη δεν έχουν σύνορα και για αυτό αγωνιζόμαστε να αλλάξουμε τη μοίρα αυτού του τόπου», τόνισε μεταξύ άλλων ο νομάρχης, για να προσθέσει ότι μετά την παράδοση του δρόμου Βο-

βούσα - Περιβόλι θα δοθούν στην κυκλοφορία και άλλοι δρόμοι που ενώνουν γειτονικούς νομούς, όπως και πολλά μνημεία, που προχωρά η ανακατασκευή τους. «Πράγματα που κάποτε φαινόταν ότι δεν θα αντιμετωπιστούν ποτέ», κατέληξε, «βρίσκουν λύσεις και βλέπουμε να στερεώνονται και να αναπαλαιώνονται μονές, ιερό ναοί με αρχαιολογική αξία, όπως και το γεφύρι της Πλάκας, για το οποίο έχει αρχίσει ουσιαστική παρέμβαση, βάσει της μελέτης που έχει εκπονήσει η ΝΑΙ. Είναι το πιο επιτυχημένο πρόγραμμα που υπάρχει και έχει στόχο την ανάδειξη του πολιτισμού μας και τη δημιουργία υποδομών που ενώνουν την ευρύτερη περιοχή της Πίνδου».

Δρόμος Γιάννενα - Κακαβιά

ΜΕΛΕΤΗ για το δρόμο Γιάννενα - Κακαβιά (Κόμβος Εγνατίας Πεδινής - Φανερωμένη Ελεούσας - Καλπάκι - Κακαβιά) υπογράφηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ και βρίσκεται για έλεγχο νομιμότητας στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Το υπό μελέτη οδικό τμήμα, συνολικού μήκους 70 χιλμ. περίπου, αποτελεί προέκταση της Ιόνιας Οδού, η οποία άρχισε ήδη να κατασκευάζεται. Στην σύμβαση προϋπολογισμού 5.000.000 ευρώ περιλαμβάνεται η τοπογραφική αποτύπωση, η συγκοινωνιακή, γεωλογική, υδραυλική μελέτη και η περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου.

Δρόμος προς τη Μονή Σωσίνου

ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ πίστωση 200.000 ευρώ για την βελτίωση και ασφαλτόστρωση του δρόμου προς τη Μονή Σωσίνου από την Νομαρχία Ιωαννίνων. Το έργο αυτό σύντομα θα δημοπρατηθεί.

Σύνταξη προέδρων

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ των Τοπικών Συμβουλίων Καποδιστριακών Δήμων με οκταετή θητεία, διεκδικούν σύνταξη. Ζητούν θεσπίση τιμητικής σύνταξης, όπως ισχύει για τους διατελέσαντες Προέδρους Κοινοτήτων.

Ηπειρωτικά Γράμματα & Τέχνες

Γράφει η **ΒΑΝΤΑ ΚΟΥΤΣΟΚΩΣΤΑ**
Δημοσιογράφος - συγγραφέας

Βαγγέλης Κούτας: «Χωρίς Παραλήπτη», εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Το πέμπτο κατά σειρά βιβλίο του καμαρώνει στις προθήκες των βιβλιοπωλείων, αυτές τις μέρες, ο φίλος και συμπατριώτης - από τη Βίγλα Άρτας - Βαγγέλης Κούτας.

Μετά την «Κραυγή του Ήταρου», ένα μυθιστόρημα το οποίο έκανε αίσθηση στους λογοτεχνικούς κύκλους, ο συγγραφέας επανέρχεται με μια σειρά διηγημάτων - κάποια από αυτά είναι μικρά κομψοτεχνήματα πεζογραφίας - που εντυπωσιάζουν με τον σφιχτό λόγο, τη ζωντανή γραφή, αλλά κυρίως με την παραστατικότητα των εικόνων και την έντονη παρουσία των χαρακτήρων.

Χαρακτήρες περίεργοι, μοναδικοί, όχι απαραίτητα ήρωες, μα και αντιήρωες, αντιφατικοί, άνθρωποι που βιώνουν το δικό τους εσωτερικό περιθώριο, επηρεάζοντας με τρόπο καταλυτικό όσους τους περιβάλλουν, χαρακτηρισμός που είτε έρχονται από το παρελθόν, είτε ζουν στο παρόν, έχουν το χάρισμα να γίνονται διαχρονικοί και να σφραγίζουν ανεξίτηλα τις ζωές αυτών που τους έζησαν, τους αγάπησαν ή τους μίσησαν.

Υπερβατικοί του χώρου και του χρόνου, τόσο ανύπαρκτοι όσο και υπαρκτοί, επίμονοι πάντα στον στόχο τους, εγκλωβισμένοι στη δική τους σύγκρουση και αμφιθυμία,

βρίσκουν τον τρόπο και γίνονται ξαφνικά δικόι μας και μας παρασέρνουν στα περίεργα παιχνίδια τους με τη ζωή, στα τερτίπια, στα μηχανεύματα και στις μεθοδεύσεις τους.

Αυτοί οι τόσο μακρινοί και άγνωστοι, που δεν τους βρίσκεις καθημερινά δίπλα σου, ωστόσο όλο για κάποιον όμοιο τους έχεις ακούσει, δεν χωρεί αμφιβολία πως είναι μυθιστορηματικοί τύποι, ακριβώς επειδή είναι τόσο βασανιστικά αυθεντικοί.

Και ενώ θα έπαιρνες όρκο πως δεν σε αφορούν, με μιας γίνονται οικείοι, σου κλείνουν το μάτι, σε περιγελούν, σου ξεπνούν συνειδήσεις, απωθημένα, πάθη και ένστικτα πονηρά, επιδρούν μαυλιστικά - για να χρησιμοποιήσω μια προσφιλή έκφραση του συγγραφέα - πάνω σου.

Ίσως γιατί ο συγγραφέας τούς απογυμνώνει τόσο πολύ, που θες δεν θες, βλέπει κατάσαρκα την αλήθεια.

Ίσως, γιατί η δική τους αλήθεια συγκρούστηκε κάποτε ή και ταυτίστηκε με τη δική σου. Ίσως γιατί, παρόλη την υπέρβαση, ο συγγραφέας δεν απομακρύνεται απόλυτα, γιατί δεν το επιθυμεί, από τον χώρο και τον χρόνο της γνώριμης και για σένα παιδικής του ηλικίας.

...Ο ψηλός, μυρωδάτος, με στολή

παραλλαγής του κουτιού, που κυνηγάει τοικινάδες στο βάλτο ρίχνοντας «στο γάμο του καραγκιόζη»...

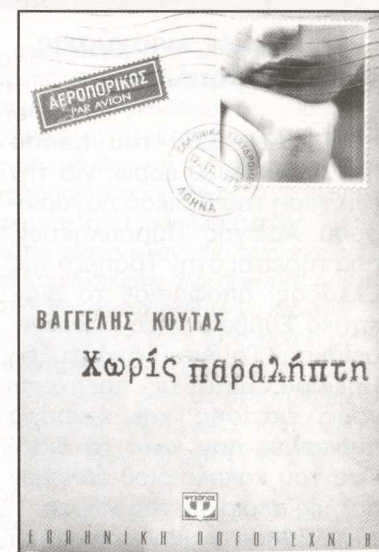
...Η ογδοντάχρονη μάνα στο χιόνι, δύσκολη γυναίκα, απόκοσμη και σκληρή, να στάζει φαρμάκι το στόμα της-όχι όμως και η ψυχή της-ακόμα και για τα παιδιά της, καθώς τριάντα χρόνια χήρα μετέτρεψε τις χάρες σε εμμονές και τα βάσανα σε ελπίδες.

Δεν αγαπήθηκε, δεν ξέρει πώς να αγαπά και ζει με το φόβο και την εμμονή πως ο μεγάλος της γιος θα την πετάξει στο δρόμο...

...Ο τρελός και ο λογικός, ο παράξενος γέρος του βάλτου που αφογκράζονταν τα βατράχια στη νερομάνα σιωπώντας κι ύστερα παρὰ με τον ίσκιό του συνομιλούσε με τους αόρατους συντρόφους του, κι ο Λάζαρος ο εθνικόφρων, που αποκαλούσε τα νεογέννητα κορίτσια χαμένα χωράφια, δυο συγκρουόμενοι χαρακτήρες που ανατρέπουν τους κανόνες της λογικής και της τρέλας...Ο τσιγγάνος από τα Γιάννενα με το χρυσό δόντι, που διαβάει τις αρρώστιες στην παλάμη...

...Ο Θύμιος, που μια κουβέντα, άναψε τόσο το θυμό και θόλωσε το νου του, ώστε να γίνει αιτία να ζήσει μια χαμένη ζωή.

Εκδικητικοί, νοσηροί, σάτυροι και

επαίσχυντοι, ίσως μια ιδέα τρυφεροί ή αγαπητοί, ωστόσο όμως εξαιρετικά ενδιαφέροντες και κάποιες φορές ελκυστικοί, οι ήρωες του Βαγγέλη Κούτα συναρπάζουν, παραπέμποντας σε μια λογοτεχνία, Τσεχωφική σχολής όπου η αφήγηση απογυμνώνεται από κάθε επιτηδευμένο και περιττό και προκρίνει έναν ρεαλισμό, στηριζόμενο κυρίως σε ψυχολογικά δεδομένα και δραματικά περιεχόμενα που καθεφτίζουν ολοκάθαρα την αρνητική μελαγχολική όψη της μικροαστικής και επαρχιακής ελληνικής κοινωνίας.

Γιάννης Καλπούζος: «Έρωτας νυν και αεί», εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ

Στην Αγία Γραφή ποιητής αποκαλείται ο Θεός. Στη σημερινή Ελλάδα, αν και πολλοί αυτοαποκαλούνται ποιητές, λίγοι είναι εκείνοι που προσεγγίζουν το θαύμα της ποίησης.

Ακόμα λιγότεροι, ολίγιστοι, είναι αυτοί που καταφέρνουν να μεταγγίσουν στους αναγνώστες τους - έστω και αν απευθύνονται κάποιες φορές μόνο στους μυημένους - το απόσταγμα από το νέκταρ αυτής της ποίησης, η οποία ακολουθεί στην πρωτόλεια φάση της μια καθαρά εσωτερική διεργασία.

Σε όλα τα είδη της ποίησης, πόσο μάλλον στην ερωτική, όπου το προσωπικό στοιχείο είναι απόλυτα κυρίαρχο, η βάσανος της υπαρξιακής κάθαρσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διεργασία αυτή, καθώς μετά την εσωτερική έκρηξη το ποτάμι της λάβας, δεν μπορεί παρά να είναι λυτρωτικό, όχι μόνο για τον ποιητή, αλλά και τους μετέχοντες στη μυσταγωγία του.

Αυτό είναι και το θαύμα της ποίησης, η οποία κατά τον Γάλλο ποιητή Μιστράλ «μεταβάλλει σε θεούς τους ανθρώπους».

Έχουμε τόσο ανάγκη τους ποιητές και την αυθεντική ποίηση, όπως τον αέρα που αναπνέουμε.

Ο Γιάννης Καλπούζος κάνει μια σοβαρή προσπάθεια. Σε μια πορεία περίπου δέκα χρόνων, δοκί-

μασε και δοκιμάστηκε με επιτυχία στα περισσότερα είδη της σύγχρονης λογοτεχνίας μας. Από την πρώτη του ποιητική συλλογή, στο μυθιστόρημα και από τη διηγηματογραφία ξανά στο μυθιστόρημα και ύστερα πάλι και πάλι στην ποίηση με «Το Παραμυθιό των σκοτεινών Θεών» και το πολύ πρόσφατο «Έρωτας νυν και αεί», από τις εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ, έναν εκδοτικό οίκο που και μόνο η επωνυμία του, αποτελεί εγγύηση στον τομέα της σύγχρονης ποιητικής παραγωγής.

Το έχω πει και στον ίδιο. Η ποίηση είναι το δυνατό του σημείο. Θεωρώ ευχής έργο που σε μια εποχή τόσο δύσκολη για ποιητές, εκείνος επιμένει και αντιστέκεται.

«Έρωτας νυν και αεί», ο τίτλος της νέας του ποιητικής συλλογής, ένα βιβλίο 121 σελίδων, αφιερωμένο στον έρωτα.

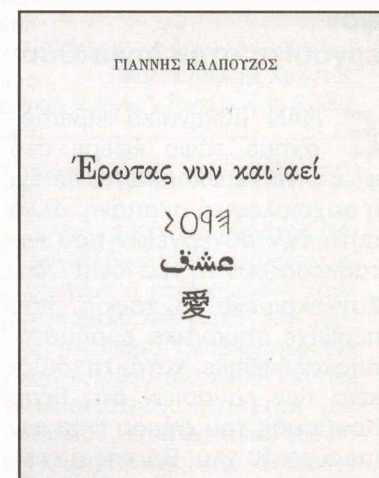
Ένα ιδιαίτερο κείμενο, ξεχωριστό, του οποίου οι στίχοι εκτινάζονται ένας - ένας με σαρωτική δύναμη απ' το βαθύ πηγάδι του ποιητή, μόλις απελευθερώνονται από την αέναη πάλη με τον ίδιο του τον εαυτό, για να εξμηνήσουν τον έρωτα σε όλες του τις εκφάνσεις, να προβάλλουν το μεγαλείο του σε όλο το φάσμα της ζωής, να αναδείξουν την τεράστια ενέργεια που παράγει και διαχρονικά απο-

τελεί προϋπόθεση για όλες τις μεγάλες κατακτήσεις του ανθρώπου.

Μια ποίηση, που, ενώ είναι τόσο βασανιστικά υπαρξιακή και τόσο βαθιά ερωτική, έχει τη δύναμη ταυτόχρονα μέσα από το ίδιο κείμενο, να είναι εξ ίσου διαλεκτική και ανατρεπτική, ώστε να μεταβάλλεται από προσωπική υπόθεση σε διαπροσωπική, από ατομική σε κοινωνική.

Είναι γιατί πίσω από κάθε στίχο κρύβονται περισσότερες από μία αναγνώσεις. Είναι γιατί ο ποιητής μπαίνει ανάμεσα στη θέση και την αντίθεση, όχι απλώς για να συνθέσει, αλλά για να βγει στο φως αφισαϊσμένη η αλήθεια, ώστε να λάμψει η αυθεντική ομορφιά που ταυτίζεται με τον έρωτα.

Είναι γιατί μιλάει μόνο με εικόνες, συγκλονίζοντας. Όχι μόνο γιατί οπτικοποιεί το συναίσθημα με τον πλέον ευρηματικό τρόπο, ούτε επειδή τόσο παραστατικά παρομοιάζει τον έρωτα με το απαράμιλλο κάλλος. Αλλά γιατί οι ίδιες αυτές εικόνες που μέσα στην αυθυπαρξία τους αντιστέκονται, ως αυθεντικά σύμβολα ομορφιάς, σε έναν κόσμο ασχήμιας, είναι έρωτας. Για τη ζωή και τον άνθρωπο, για ό,τι όμορφο και αλώβητο έχει απομείνει, για ό,τι γνήσιο και ανόθευτο εξακολουθεί να

μας αγγίζει και να μας εμπνέει. ...Έρωτας το κατώφλι της ντοπιολαλιάς ...Ό,τι ξενιτεύεται και πίσω κοιτάζει...Το στάρι που ξεφεύγει στο λίκνισμα...Τα δημοτικά τραγούδια των πουλιών...Οι παρτιτούρες των κεραυνών...Η ανύμφευτη μονοκατοικία στο ξέφωτο των πολυκατοικιών...Οι διαδηλώσεις των μαθητών...Τα Τζουμέρκα όπως αγναντεύουν τον Αμβρακικό... Οι μυρωδιές των σεντονιών όπου πάλεψαν κι αλυσοδέθηκαν τα κορμιά...Η συνάντηση των νομάδων των ιδεών...Το λουλούδι που ανθίζει στις ασφάλτου τη χαματιά...Η ανυπακοή της παλίστροφας...Το αντίκτυπο των μεταναστών... Τα πέτρινα τοξωτά γεφύρια...Η Ήπειρος του ανάγλυφου πάθους...

Νίκος Θέμελης: «Μια ζωή δυο ζωές» Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ

Στα 75.000 αντίτυπα έφτασαν οι πωλήσεις του πέμπτου μυθιστορήματος του Ηπειρώτη συγγραφέα Νίκου Θέμελη, που βρίσκεται αυτή τη στιγμή μέσα στη δεκάδα των προτεινόμενων για το φετινό βραβείο αναγνωστών.

Η ιστορία επικεντρώνεται στο πρόσωπο ενός άνδρα, του Οδυσσέα Πολίτη, ο οποίος στην ωριμότητά του σηματοδοτείται ταυτόχρονα από τρεις δυνατούς έρωτες, αντιφατικούς μεταξύ τους, που επιχειρούν να συνυπάρξουν, ανατρέποντας και επαναπροσδιορίζοντας τη σχέση του με τον εαυτό του και τους άλλους.

Ο ήρωας οδηγείται σε συναισθηματικές συγκρούσεις και υπαρξιακά αδιέξοδα, καθώς στην προσπάθειά του να χωρέσει στη διάρκεια μιας ζωής δυο ζωές, μοιραία τίθεται μπροστά στο δίλημμα της επιλογής και της διαχείρισης ενός νέου κύκλου ζωής.

Η ιστορία εκτυλίσσεται στην Ελλάδα των δύο τελευταίων δεκαετιών και ο συγγραφέας που θέλει τον ήρωά του, ως καθηγητή πολιτικών επιστημών να παίρνει μέρος σε ευρωπαϊκά και διεθνή συνέδρια, βρίσκει την ευκαιρία να θέξει ζητήματα, πολιτικές, γεγονότα και καταστάσεις που διαμόρφωσαν τη σύγχρονη ελληνική - ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Στο φόντο όμως παρούσα και η Ελλάδα του '61-'63, εποχή της εφηβείας του ήρωα. Με τις διακηρύξεις αντιστασιακών οργανώσεων και πνευματικών ανθρώπων για την αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης να τον εντυπωσιάζουν...

Με το όραμα της Ενωμένης Ευρώπης να ξεπροβάλλει σαν ήλιος μέσα του κατά την ιστορική ομιλία Πεσμαζόγλου...

Με την πεποίθησή του ότι η ελευθερία είναι δεδομένη, να κλονίζεται, όταν στη διαδήλωση του 114, ένωσε τη βία της εξουσίας πάνω του...

Με την προσωπικότητά του να επηρεάζεται καθοριστικά όταν στην Ελλάδα της δολοφονίας του Λαμπράκη, της ήττας της ΕΡΕ και των ισοπονητικών κοινωνικών φρονιμάτων, ένωσε τον εαυτό του να εξευτελίζεται, την εποχή που και τη δημοκρατία θεωρούσε επίσης δεδομένη, για να έρθει η χούντα και να πάθει το μεγάλο σοκ του κλονισμού απέναντι στον εαυτό του και της φρίκης για τη χώρα του, που επέτρεψε να επωάσει χουντικά στοιχεία...

Ερωτήματα όμως θέτει και για την Ελλάδα του σήμερα, του ευρωπαϊκού γίνεσθαι, για τις κάθε λογής αντιλήψεις που εμποδίζουν τις προσπάθειές της, για τη σημερινή ταυτότητά της.

Αλλά και με εύρημά του τα φανταστικά ταξίδια με τη μητέρα του, όταν ήταν παιδί, επιχειρεί μια εντυπωσιακή αναδρομή στο παρελθόν, ζωντανεύοντας κομμάτια από την κοινωνική και πολιτική ζωή του τόπου, από τις αρχές του 20ου αιώνα και μετά.

Σημαντική θέση στον προβληματισμό του έχουν τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας του νεοέλληνα.

Η επίγνωση της ανάγκης να έχει ο άνθρωπος συνείδηση της ταυτότητάς του, γεννά και την επιθυμία να τη διαμορφώσει ο ίδιος. Δεν δέχομαι να με εντάσσουν άλλοι σε οιαδήποτε ολότητα ερήμην της δικής μου διαδικασίας αυτογνωσίας, ερήμην του δικού μου δικαιώματος για τον αυτοπροσδιορισμό μου.

Ζητήματα της σύγχρονης Ελλάδας, όπως το χρηματιστηριακό, «για όλα φταίνει οι πολιτικοί, οι πιο έξυπνοι κάνουν τις πιάδες τους κι εμείς πέσαμε σε φούσκες», ή το εκπαιδευτικό, παιδεύουν συνεχώς το μυαλό του Οδυσσέα Πολίτη, την ίδια ακριβώς στιγμή που καίγεται η καρδιά του από το γαϊτανάκι του έρωτα που πλέκεται γύρω της.

Δεν έβλεπε από πουθενά κάποιο γενικότερο σήμα αφύπνισης που θα ανέτρεπε τα κακώς κείμενα στα πανεπιστήμια. Κι αυτό δημιουργούσε σε πολλούς απογοήτευση και στο ίδιο το σύστημα δρόμους μοναχικούς, κεντρόφυγες δυνάμεις που κάποιες παρέσφωραν κι αυτόν στο πέρασμά τους.

Δυνατά πάθη, εσωτερικές συγκρούσεις, αμφιβολίες, φόβοι και ενοχές για τη φθορά του έρωτα στο χρόνο, αλλά και ιδεολογικές αναζητήσεις, πολιτικές αντιπαράθεσεις και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις έχουν τη δική τους θέση στο βιβλίο αυτό, όπου δεν εκλείπει και το ηπειρωτικό στοιχείο.

Δύο νέα μουσικά έργα έφθασαν στην εφημερίδα μας αυτές τις μέρες. Το πρώτο είναι της Κτερίνας Ευαγγέλου - Ζάκκα με τίτλο «Χχοι Πωγωνίου» και το δεύτερο με τίτλο «Τραγούδια και σκοποί της Ηπείρου, Τζουμερκιώτικη παράδοση, οι δρόμοι των Λαλητάδων». Από το Πωγωνί στα Τζουμέρκα, μας ταξιδεύουν αυτά τα δύο έργα.

Η Κτερίνα Ευαγγέλου - Ζάκκα, ερμηνεύτρια παραδοσιακών τραγουδιών και μοιρολογίων, μετά την ολοκλήρωση της προσφοράς της ως δασκάλα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αφοσιώθηκε στο δημοτικό τραγούδι με έμφαση στα Ηπειρώτικα Μοιρολόγια. Γεννημένη στην Ήπειρο (Αρετή Πωγωνίου Ιωαννίνων), ασχολήθηκε με το χορό και το παραδοσιακό τραγούδι, αντλώντας στοιχεία της παράδοσης από τους γεροντότερους. Στόχος της είναι ν' ακουστούν παντού και ν' αγαπηθούν απ' όλους τα Ηπειρώτικα τραγούδια, στις αυθεντικές τους εκτελέσεις. Στο νέο της έργο συμμετέχει και η Μαρία Φαραντούρη, η οποία τραγουδά το «Μωρή κοντούλα λεμονιά».

Και τί να πούμε για τους «Λαλητάδες»; Έρμαιοι εραστές του αυθεντικού Ηπειρώτικου τραγουδιού, τους απολαύσαμε στην εκδήλωση της Πανεπειρωτικής στο Άλσος Περιστερίου. Μάλιστα τον κλαρινίστα Δημήτρη Ρίζο, συνεπώνυμο, τον ήξερα από παλιά, από τα φοιτητικά μας χρόνια. Έχει ήθος η δουλειά τους. «Λαλητάδες» είναι ο όνομα του συγκροτήματος, από τον στίχο ενός Ηπειρώτικου τραγουδιού. Εκτός από το Δημήτρη, συμμετέχουν Γιάννης Μερεινίτης - τραγουδιστής, Γιώργος Φλούδας - βιολί, Χρήστος Ζώτος (ο βετεράνος) - λαούτο, Δημήτρης Φώτος - λαούτο, Μαρίφενια Ρίζου - λαούτο και Ανδρέας Παππάς - ντέφι.

Για την Κτερίνα και τους «Λαλητάδες» θα επανέλθουμε. Τους ευχόμαστε δύναμη για να μας χαρίζουν όμορφες Ηπειρωτικές στιγμές.

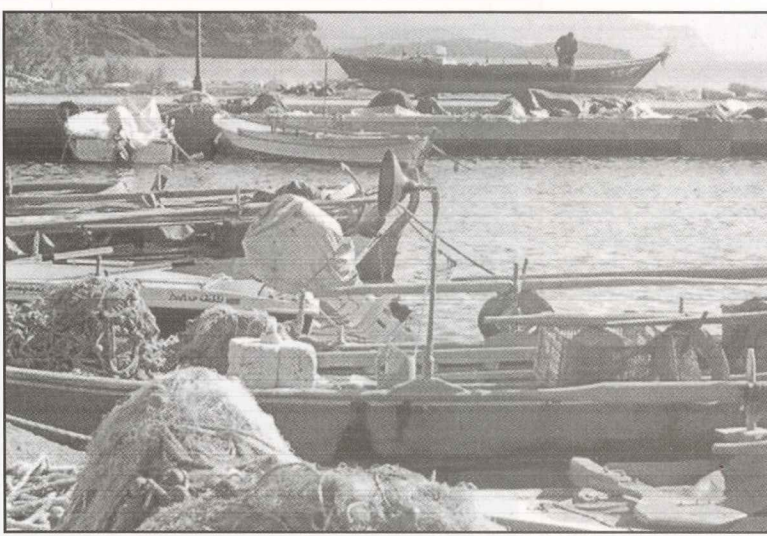
ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

Του Κώστα Ζαχάρου

Το θέμα της ρύπανσης του Αμβρακικού βρέθηκε πρόσφατα ξανά στην επικαιρότητα με αφορμή κινητοποιήσεις πολιτών και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Αμβρακικού.

Να σημειωθεί ότι ο κόλπος του Αμβρακικού λόγω της οικολογικής του σημασίας έχει συμπεριληφθεί στους 11 ελληνικούς υγρότοπους διεθνούς σημασίας που προστατεύονται από τη σύμβαση Ραμόν και είναι ενταγμένος στο οικολογικό δίκτυο Νατούρα 2000. Εν τούτοις εξακολουθεί να ρυπαίνεται ανεξέλεγκτα παρά τις δηλώσεις του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ ότι εκεί θα γίνει ένα τεράστιο οικολογικό πάρκο.

Ως κύριες αιτίες ρύπανσης θεωρούνται τα βιομηχανικά και αστικά απόβλητα που ρίχνονται στον Άραχθο και το Λούρο. Οι εστίες ρύπανσης εντοπίζονται στα σφαγεία, τα χοιροστάσια, τις μονάδες χυμοποίησης, τις ανεξέλεγκτες χωματερές, τα φυτοφάρμακα, τις δεξαμενές καυσίμων που βρίσκονται στο κόλπο, καθώς και στα αστικά λύματα που, λόγω της καθυστέρησης πολλών Δή-

S.O.S. για τη σωτηρία του Αμβρακικού

μων της περιοχής να προχωρήσουν στο βιολογικό καθαρισμό, χύνονται χωρίς επεξεργασία. Τα προηγούμενα έχουν σα συνέπεια την ποιοτική υποβάθμιση των υδάτων στον κόλπο. Επιπλέον, η υπεραλίευση και το παράνομο κυνήγι, επιτείνουν τη μείωση της βιοποικιλότητας.

Για την προστασία του Αμβρακικού το 2003 ιδρύθηκε ο «Φορέας

Διαχείρισης του Αμβρακικού», με σκοπό την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση του οικοσυστήματος του κόλπου. Εντούτοις, όπως αναφέρουν φορείς και κάτοικοι της περιοχής, το Δ.Σ. του «Φορέα» έχει συνεδριάσει ελάχιστα φορές μέχρι σήμερα, στερείται προσωπικού, αλλά και οικονομικών μέσων για να ανταποκριθεί με επάρκεια στην απο-

στολή του.

Τα προβλήματα ρύπανσης του Αμβρακικού αναδύθηκαν με πρωτοβουλία του «Συλλόγου Ενεργών Πολιτών Αμβρακικού», που δραστηριοποιείται σε περιβαλλοντικά θέματα στο Δήμο Αμβρακικού. Ο Σύλλογος των Ενεργών Πολιτών, παρά το σύντομο χρόνο ζωής του (συγκροτήθηκε αρχές του 2007) έχει να επιδείξει μια αξιόλογη δράση, με παρεμβάσεις, συνέδρια και κινητοποιήσεις των κατοίκων. Επισημαίνει ότι ο Φορέας Διαχείρισης δεν μπορεί να αναλάβει δράση, καθώς δεν έχει υπογραφεί ακόμη σχετική κοινή υπουργική απόφαση.

Φορείς και Τοπική αυτοδιοίκηση με τις πρόσφατες κινητοποιήσεις τους καταγγέλλουν την έλλειψη κυβερνητικού ενδιαφέροντος για την ανεξέλεγκτη κατάσταση και πιέζουν στην πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού, καθώς και στην διάθεση των αναγκαίων πόρων ώστε να πάρουν την υπόθεση της προστασίας του Αμβρακικού στα χέρια τους.

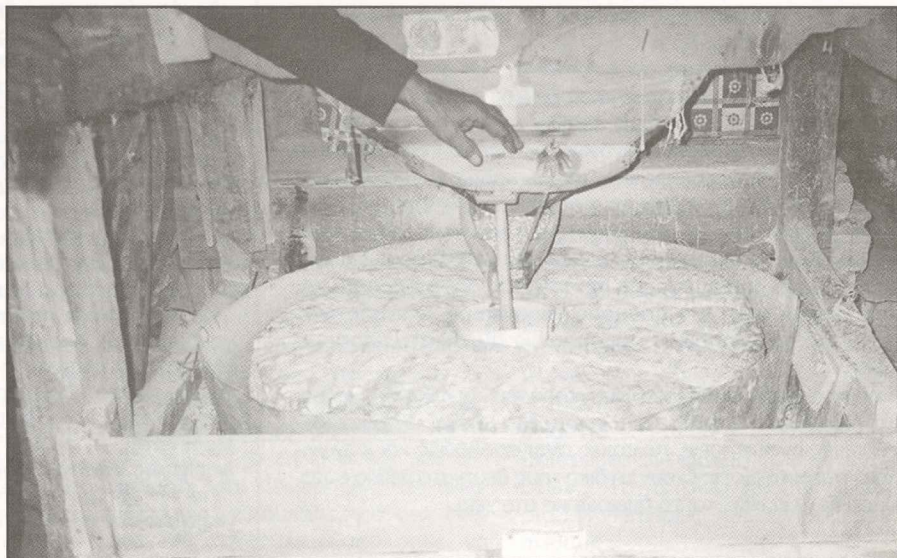
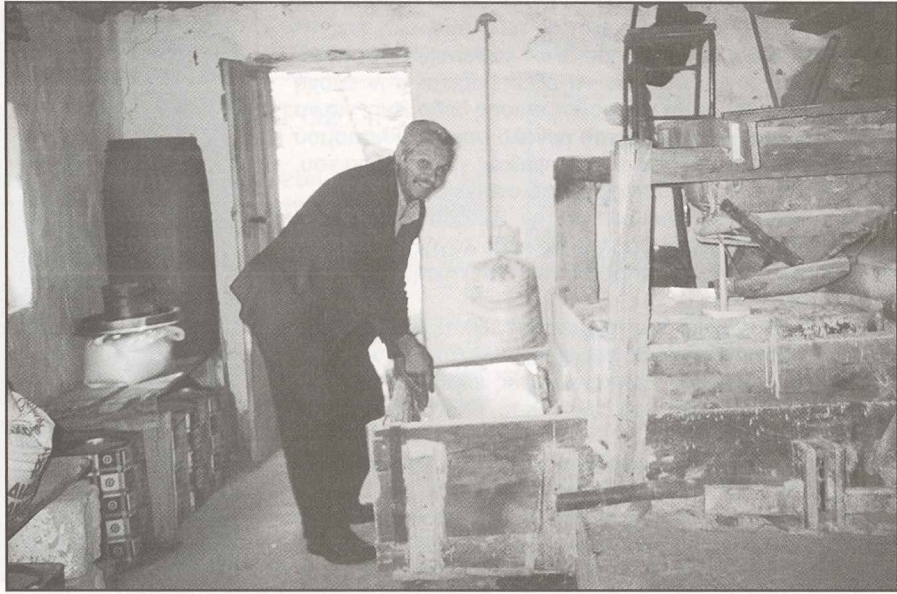
Σημείωση: πληροφορίες για το θέμα βρίσκονται στην ιστοσελίδα των Ενεργών Πολιτών Αμβρακικού: <http://amvrakikos-sos.blogspot.com>

ΟΙ ΝΕΡΟΜΥΛΟΙ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ - Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΜΑΣ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΑΘΕΙ!

Στην Ήπειρο με τα πολλά νερά, εκτός των άλλων, υπήρχαν και πολλοί νερόμυλοι, που εξυπηρετούσαν πολλαπλώς τις ανάγκες των κατοίκων. Ελάχιστα σήμερα έχουν απομείνει, όπως αυτός στη Γρέβια Πηγών Άρτας. Να τι γράφουν «Τα Γρεβιώτικα Χρονικά»:

Στο χωριό μας υπήρχαν πάρα πολλοί νερόμυλοι με μαντάνια και νεροτριβιές. Αρχίζαν από τους πρόποδες του βουνού Κοκκινόλακκου, καθ' όλο το μήκος της Γκούρας, μέχρι τον Αχελώο ποταμό. Τώρα όμως έμειναν δύο, ο νερόμυλος του Βασίλη Κοίλια (που απεικονίζεται και στις φωτογραφίες) και του Βαγγέλη Λιόλιου και θα πρέπει να διατηρηθούν με κάθε τρόπο, ακόμη και με τη βοήθεια της Πολιτείας, η οποία προφανώς έχει προγράμματα επιδοτούμενα απ' ό,τι μας πληροφορήσαν, που μπορούν να ενταχθούν και να αξιοποιηθούν και τουριστικώς για το χωριό μας. Θα είναι χαρά για όλους μας, για να μην ξεχνάμε την παράδοσή μας.

Γιάννης Βαγενάς: Παρουσίαση του έργου του, από τον Αγγ. Παπασπύρου στην εκδήλωση της Αδελφότητας που ήταν αφιερωμένη στον μεγάλο ζωγράφο

Αξέπαινη η απόφαση του Δ.Σ. της Αδελφότητας να αφιερώσει την εκδήλωση αυτή στο χωριανό μας Γιάννη Βαγενά τον σπουδαίο ζωγράφο και εξαιρετικό εκπαιδευτικό. Και τούτο γιατί, για τον Γιάννη Βαγενά το Πέτα δεν ήταν μόνο ο γενέθλιος τόπος του, ήταν ο φυσικός, κοινωνικός και αγροτικός χώρος τον οποίο με πάθος απεικόνισε στα έργα του, περισσότερο από κάθε τι άλλο.

Σε όλες τις ατομικές εκθέσεις του (αλλά και στις ομαδικές) κυριαρχούσαν οι πίνακες οι εμπνευσμένοι από το Πέτα, οι εκκλησίες, το καμπαριό, το μνημείο, τα σοκάκια του χωριού, τα πέτρινα σπίτια, οι βρύσες, τα τοπία, τα αγριοπούλωνα, αλλά και οι καθημερινές ασχολίες των κατοίκων, οι αγροτικές εργασίες, (όπως το μάζεμα της ελιάς, το όργωμα, ο θεριακός, το αλώνισμα, τα λιοτρίβια) τα επαγγέλματα που χάθηκαν στις μέρες μας και ακόμα πολλά πρόσωπα απλών ανθρώπων του χωριού και χαρακτηριστικών τύπων που σημάδεψαν την κοινωνική ζωή του Πέτα (όπως ο μπάρμπα Πέτρος Καραμπίς, ο Βαγγέλης Γεωργής, ο Γιάννης Ταγκάρελης, ο Χρ. Βλάχος, ο Γρηγόρης Βαβέτης, ο Νάσος Λαγός, ο Τάκης Καραμπίς, ο Παύλος Αγγέλης και τόσοι άλλοι).

Το πλούσιο αυτό έργο του Γ. Βαγενά αποτελεί για το Πέτα ανεκτίμητη κληρονομιά, γιατί ο καλλιτέχνης δεν εμπνεύστηκε μόνο από το παρόν, δεν απεικόνισε δηλ. την κοινωνική και φυσική πραγματικότητα όσο ζούσε, αλλά πραγματοποιούσε αναδρομικά άλματα στο χώρο και τον χρόνο. Έτσι ένας σημερινός ή μελλοντικός μελετητής της ιστορικής πορείας του χωριού έχει στη διάθεσή του ένα πλούσιο υλικό και μια σπάνια απεικόνιση της αγροτικής και κοινωνικής ζωής του Πέτα, που του συνδέει με την παράδοση και την πολιτιστική κληρονομιά του χωριού μας.

Αυτή νομίζω είναι η μεγαλύτερη προσφορά του Γ. Βαγενά στην ιδιαίτερη πατρίδα μας. Γιατί ο Γ. Βαγενάς δε ζωγράφιζε για τον εαυτό του, ζωγράφιζε για όλο τον κόσμο.

Η προσφορά του όμως στο Πέτα δεν σταματάει εκεί. Στη δεκαετία του '50 και μέχρι το 1965 (που μετατέθηκε στην Αθήνα) βοήθησε κάθε πολιτιστική κίνηση και προσπάθεια στο χωριό και στην Άρτα.

Διακοσμούσε τους χώρους των γεωργικών εκθέσεων και της Οικοκυρικής Σχολής του χωριού, τα σκηνικά των σχολικών και άλλων παραστάσεων στις εθνικές γιορτές, στην πλατεία και στο Σχολείο.

Πρόσφερε ανιδιοτελώς σχέδια για τα σχολεία της Άρτας και φιλοτεχνούσε τα σκηνικά στις παραστάσεις των σχολείων της (ο τοπικός τύπος είχε γράψει τότε επαινετικά σχόλια).

Διακοσμούσε τους χώρους των κατσακινώσεων στο Βουργαρέλι και την Πρέβεζα.

Διατέλεσε πολλές φορές μέλος της Επιτροπής Κρίσης έργων ζωγραφικής μαθητών σε πανελλήνιες και παγκόσμιες εκθέσεις.

Πρόσφερε δωρεάν έργα (αγιογραφίες) σε εκκλησίες όπως στον Αγ. Γεώργιο Πέτα, Αγ. Νικόλαο, Μονή Ροβελίστας, Αγ. Γεώργιο του Βουργαρελίου, Μονή Θεοτοκίου και άλλου, καθώς και πίνακες στο Δήμο Πέτα, στην Αδελφότητα και σε άλλους φορείς.

Αλλά ο Γ. Β. ήταν και θα μείνει ζω-

γράφος με πανελλήνια ακτινοβολία και με πλούσιο εικαστικό έργο. Σε μία διαδρομή 50 ετών εμφανίστηκε σε 55 εκθέσεις (20 ατομικές και 35 ομαδικές). Τα έργα του εκτέθηκαν σε χιλιάδες επισκέπτες από όλη την Ελλάδα και κοσμοούν ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές και σπουδαίες πινακοθήκες όπως του Δήμου Πειραιά, Ρόδου, Καλλιθέας, Άρτας και άλλες.

Ο ζωγράφος Γ. Β. έτυχε ιδιαίτερων διακρίσεων για το σημαντικό έργο του όπως:

- Β' Βραβείο σε Πανελ. Διαγων. Σκίτσου της «Μαθητικής Εστίας», το 1950.

- Β' Βραβείο σε Πανελ. Διαγων. Σκίτσου «ΠΡΟΣΚΟΠΟΣ», το 1953.

- Γ' Βραβείο σε Πανελ. Έκθεση, Εκπ/κών στη ΡΟΔΟ, το 1980.

- Α' Βραβείο σε Πανελ. Έκθεση Ζωγραφ. «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ», το 1988.

- Αναμν. Διπλώματα, «Φιλ. Στέγης Πειραιά» και Κ. Ν. Μοσχάτου.

- Συμπεριλήφθηκε στο «ΛΕΥΚΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ», 1800-1978, Α' τόμος, Αντ. Κουρτικάκη, 1978.

Σπουδαίοι λογοτέχνες και κριτικοί ασχολήθηκαν με το έργο του και έγραψαν πολύ ευνοϊκές κριτικές. Μεταξύ αυτών ο Νικηφόρος Βρεττάκος, ο Γιώργος Βαλέτας, ο Απόστολος Μαγγανάρης, ο Χάρης Πάτσας, ο Βάγιας Παναγιωτόπουλος, ο Βάσος Κουντουριδής, ο δικός μας Λευτέρης Τζόκας κ.α..

Να τι έγραψε ο ποιητής και Ακαδημαϊκός Νικηφόρος Βρεττάκος το 1982:

«Η εκφραστική πολυμορφία του Γιάννη Βαγενά, μπορεί να πετύχει - όπως και το πετυχαίνει - να κλείσει την ελληνική πολυμορφία μέσα στο σχέδιο και στο χρώμα./ Η Ελλάδα έχει ανάγκη από την περίπτωση της ψυχής των καλλιτεχνών./ Ο Γιάννης Βαγενάς είναι ένας Έλληνας ζωγράφος. Ένας ζωγράφος αληθινός δηλαδή».

Ο συγγραφέας Γιώργος Βαλέτας σχολιάζει στα «Αιολικά Γράμματα»:

«Την τέχνη του ζωγράφου Γιάννη Βαγενά, διακρίνει ένας γνήσιος ιδεαλιστικός ρεαλισμός και προπαντός η ζωντανία και η ελληνικότητα των εμπνεύσεων του. Τα απαλά αχνορόδινα χρώματα δημιουργούν στην ψυχή μας το αίσθημα της νοσταλγίας σε κόσμους παραδεδειγμένους... Τα έργα του Ηπειρώτη ζωγράφου προσφέρουν στο θεατή, αισθητική χαρά και γνήσια πολύ λεπτή συγκίνηση...».

Ο δε συγγραφέας και δημοσιογράφος Απόστολος Μαγγανάρης έγραψε το 1980:

«Η ευγένεια αποτελεί το χαρακτηριστικό γνώρισμα του ζωγράφου Γιάννη Βαγενά. Η καθαρότητα στη σύλληψη και την απόδοση των πινάκων του, τον κατατάσσουν ανάμεσα στους «γιγείες» καλλιτέχνες της καινούριας γενιάς μας».

Και ο Χάρης Παπαμιχαήλ λογοτέχνης - εκπαιδευτικός σχολιάζει ως εξής το έργο του Γιάννη Βαγενά:

«Η φύση προβάλλει μέσα από το έργο του κ. Βαγενά γεμάτη αγνότητα και ευγένεια. Η έκσταση που τον καταλαμβάνει μπροστά στο θάυμα της φυσικής ομορφιάς, καθρεφτίζεται κατά απάραμλλο τρόπο σε κάθε του πίνακα. Ο κ.

Βαγενάς μας αποκαλύπτει έναν κόσμο παρθενικό και πρωτόγνωρο, όλο γαλήνη και χάρη, όνειρο ανέφικτο και βασανιστικό για το σύγχρονο άνθρωπο, που παραδέρνει μέσα στο χάος και την αγωνία».

Πειραιά, Ιούνιος 1966

Ποια είναι όμως η μορφή και τεχνολογία στη ζωγραφική του Γ. Βαγενά;

Ο ζωγράφος του χωριού μας στις τοπογραφίες του, στις θαλασσογραφίες, στη νεκρή φύση, στις αζεπέρστες λουλουδογραφίες του, στα παραδοσιακά σπίτια, στα γεφύρια, στα σοκάκια, στις ιστορικές συνθέσεις και στις εικόνες της καθημερινής ζωής καλλιιεργεί έναν εξιδανικευμένο ρεαλισμό με έντονα τα υπαίθρια στοιχεία. Είναι λάτρης της καθαρής μορφής των αντικειμένων και της ρεαλιστικής αισθητικής.

Ο Γ. Βαγενάς πίστευε ότι η ζωγραφική, όπως και η ποίηση, πρέπει να αναπαριστάει τη ζωή με μία ρομαντική προσέγγιση της πραγμα-

ματικότητας. Έτσι ο καλλιτέχνης, με τάσεις αφαίρεσης και πρόσθεσης, υπήρξε υπέρμαχος και λάτρης της καθαρής μορφής των αντικειμένων. Σ' αυτό τον βοήθησε το γεγονός ότι ήταν άριστος χειριστής της πένας, του μολυβιού, του κάρβουνου και του χρωστήρα και βαθύς γνώστης των μυστικών των χρωμάτων και του φωτός.

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι τον άφησε αδιάφορο η γοητεία της νατουραλιστικής τάσης στη ζωγραφική, η οποία επιλέγει τα θέματά της από την καθημερινή ζωή χωρίς καμία προετοιμασία και καμία πόζα.

Όμως ο Γ. Β. ήταν κατά βάση ένας εμπειριστιστής ζωγράφος δηλ. ένας ζωγράφος που προσπαθεί να αποδώσει με ακρίβεια και αντικειμενικότητα φευγάδες στιγμές και οπτικές εντυπώσεις της πραγματικότητας, χρησιμοποιώντας ως μέσο το φως και το χρώμα.

Ο εμπειρισμός του Γ. Β. έχει αποτυπωθεί παντού στους πίνακες με τα λουλούδια, τα τοπία του χωριού, τα έλκτα του Βουργαρελίου, στις θαλασσογραφίες και σε όλα τα έργα του από τη ζωή και τη φύση.

«Τα αποθανατίζει με αδρές πινελιές και με μία αρμονία από απαλά χρώματα που συμπλέκονται με το καθαίο ελληνικό φως, που μας οδηγούν σε κάποιο ονειροπόλημα, ανάμεσα σε εικόνες που χαράζει η φύση, ένα παλιό κτίσμα, μία μορφή», γράφει ο κριτικός της τέχνης Περούς Αθηναίος.

Ο ίδιος Γιάννης Βαγενάς σε μία συνέντευξη του, στον Λευτέρη Τζόκα το 1990 και στην ερώτηση εάν η τεχνολογία του επηρεάστηκε από Ευρωπαϊκά πρότυπα απάντησε:

«Ο καλλιτέχνης είναι φυσικό να έχει κάποια πρότυπα στην τέχνη του. Θα έλεγα ότι (με επηρεάσε) η Ελληνική κλασική εποχή, η Αναγέννηση και μετέπειτα οι εμπειριστιστές και τα καινούρια ρεύματα. Μελέτησα βέβαια, στην πορεία τους, τους Έλληνες ζωγράφους».

Μόραλη, Τσαρούχη, Βολανάκη κ.α.. Όμως ο Γ. Βαγενάς δημιούργησε ένα αναμφισβήτητο προσωπικό ύφος, που το χαρακτηρίζουν:

- Τα θέματά του που είναι απλά και κατανοητά.

- Η φυσικότητα χρωματισμοί και η διαύγεια.

- Η λεπτή αίσθηση του χώρου.

- Οι ονειρικές φωτοσκιάσεις.

Τα χαρακτηριστικά του «Παντάνασσα», «Περβλεπτός», «Εξοχικό», «Λιμανάκι», το «Πηγάδι», τα «Αγροτόσπιτα» κ.α. είναι πίνακες για σεμινάρια.

«Τα έργα του Γ. Βαγενά είναι έργα με συλλογικό υπόβαθρο, με περιεχόμενο πλούσιο και λεπτομερειακό. Μπορούμε γι' αυτό να πούμε πως ο Γ. Β. αρθρογραφεί και συγγράφει λογοτεχνία ζωγραφίζοντας», έγραφε ο δικός μας Τρύφωνας Σερβετάς και πρόσθετε: «Ο πολύμορφος και πολυδύναμος καλλιτέχνης και παιδαγωγός υπηρετεί πιστά, σεμνά και σύνεση τη σωστή αισθητική αγωγή του λαού και συμβάλει γενικά στη λαϊκή διαπαιδαγώγηση. Και τούτο γιατί οι δημιουργίες του Γ. Βαγενά μας προσφέρουν το μέτρο και την εκτίμηση των παραδοσιακών αξιών και μας αποτρέπουν από τον εθισμό της σύγχρονης αισθητικής βαρβαρότητας και ασχίμιας».

Πολύ όμως γλαφυρά απέδωσε το έργο του σε ένα στίχο του ο Λευτέρης Τζόκας:

«Ο μόχθος των ξωμάχων μας, αινάκι ο ιδρώς τους, απόσταγμα οι μνήμες μας, ήλκος που λαμπυρίζει, αχός π' ακούγεται σιμά, έπαψε ο χορός τους, γεννιέται τέφρα στα κλαδιά, άδικα τώρα ελπίζει. Αυτά χαράζει στον καμβά να μείνουν στο χρόνο».

Τελειώνοντας πρέπει να σημειώσω και να επαναλάβω ότι ο Γ. Βαγενάς υπήρξε για το Πέτα μόνο ένα αξιοτέκνο του, με πανελλήνια ακτινοβολία, υπήρξε ο καλλιτέχνης που συνδέθηκε 50 χρόνια με την πολιτιστική μας κληρονομιά και παράδοση, που απεικόνισε με ρεαλιστική αισθητική την ζωή του χωριού, το φυσικό και δομημένο περιβάλλον του και τους ανθρώπους του.

Γι' αυτό στον Γιάννη Βαγενά ταίριαζει μεγαλύτερη τιμή από τη ιδιαίτερη πατρίδα του.

Τώρα που η παγκοσμιοποίηση ισοπεδώνει τις τοπικές κοινωνίες πρέπει να αντισταθούν και να αναδείξουν τα δικά τους πρότυπα, τη δική τους παράδοση και κληρονομιά.

Θα πρότεινα στο Δήμο Πέτα να φροντίσει να μείνει το όνομα και το έργο του Γιάννη Βαγενά, σε μία πλατεία του χωριού, σε μία προτομή του, σε ένα δρόμο, σε μία πινακοθήκη. Εξάλλου, οι τοπικές κοινωνίες πρέπει να τιμούν τα αξία τέκνα τους.

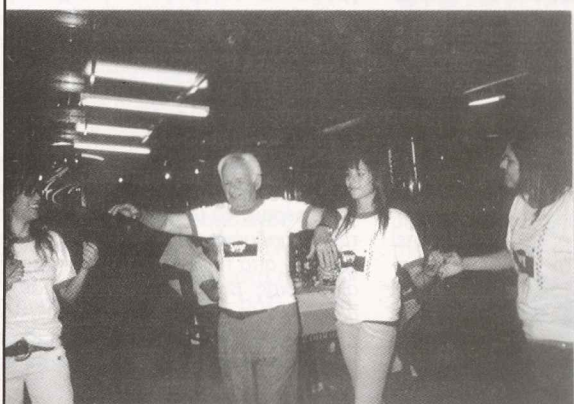
Η εφημερίδα της Αδελφότητας τιμά και θα συνεχίσει να τιμά τον Γιάννη Βαγενά με τη διαρκή παρουσία των έργων του στα φύλλα της. Όχι μόνο για λόγους αισθητικούς, αλλά γιατί πιστεύουμε ότι το έργο του είναι προπαντός παιδαγωγικό.

ΠΥΡΡΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΕΠΙ- ΣΗΜΑΝ- ΣΕΙΣ

Ο συγγραφέας του βιβλίου «Ανθρώπινο Χρέος» κ. Φάνης Β. Παπακωνσταντίνου, μαζί με νεολαίους χωριανούς ντυμένοι με μπλουζάκια που πάνω τους έχουν τυπωμένο το εξώφυλλο του βιβλίου του και λογότυπα, γλεντούν με βιγιολιά την παραμονή της γιορτής της Παναγίας (14 Αυγούστου 2007) στο χωριό τους Κτίσματα Πωγωνίου Ιωαννίνων, στην ταβέρνα του συγχωριανού τους Δημητρίου Μήτση.

Το ρολόι της Αρτας

Ενα από τα παλαιότερα ρολόγια πόλεως στην Ελλάδα, είναι το ρολόι της Αρτας. Χτίστηκε το 1775. Ο πύργος του ρολογιού κατασκευάστηκε από την ίδια πέτρα που χρησιμοποιήθηκε για την ανακαίνιση του γειτονικού κάστρου. Είναι πέτρα από τη γύρω περιοχή της Αρτας, που τη χρησιμοποίησαν κατά καιρούς οι Αμβρακιώτες και οι Βυζαντινοί

Αρτινοί, για να χτίσουν τις βυζαντινές εκκλησίες και τα άλλα μνημεία που σήμερα θαυμάζουμε. Το ρολόι της Αρτας έχει ύψος περίπου όσο και ο νοτιοδυτικός πύργος του κάστρου, περίπου 11 μέτρα, και οι πλευρές της βάσης του είναι περίπου 5 μ.

Ανδρέας Πίζος

Από το Γεωτρόπιο της «Ελευθεροτυπίας» Σάββατο 29 Σεπτεμβρίου 2007.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ “Πέτρα”

Η εξειδίκευση

- ✓ στην Ηπειρωτική Εφημερίδα
- ✓ στο Ηπειρωτικό Περιοδικό
- ✓ στο Ηπειρωτικό Βιβλίο
- ✓ στο Ηπειρωτικό Έντυπο

Κι ακόμη: ΑΦΙΣΕΣ - ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ - ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ & ΚΑΘΕ ΕΝΤΥΠΟ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΙΔΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- «ΠΥΡΡΟΣ» (Διμηνιαία εφημερίδα - περιοδικό των Ηπειρωτών της Διασποράς)
- ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Α.Τ.Η.Δ.)

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ.: 210 82.33.830 - FAX: 210 82.38.468, e-mail: ekdoseispetra@hotmail.com

14
Χρόνια Προσφοράς
στην Ήπειρο &
στους Ηπειρώτες